

INVENTOINTIRAPORTTI

Inari

Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi
8.–12.9.2025

Museovirasto

Arkeologiset kenttäpalvelut

Vesa Laulumaa

Tiivistelmä

Vesa Laulumaa Museoviraston Arkeologisista kenttäpalveluista toteutti Inarin kunnan Rahajärven ranta-ase-makaava-alueen arkeologisen inventoinnin 8.-12.9.2025. Inventointialueen koko oli noin 410 hehtaaria. Inventointialue käsitti Rahajärven ranta-alueita sekä Rahajärvenkaita-nimisen vaaran ja Mustavaaran rinteitä.

Inventoinnissa tarkastettiin 13 ennestään tunnettua muinaisjäännöskohdetta, joista suurin osa on kivikautisia asuinpaikkoja. Näitä ovat muun muassa Kaidanvuonon alueen kohteet (itä, kaakko, lounas, perukka ja saarien kohteet), Mustat Lantot etelä ja pohjoinen, Mustavaara sekä Rahajärvenkaita. Lisäksi alueelta tunnetaan rautakautinen löytöpaikka, josta on aiemmin löytynyt skandinaavinen kupurasolki. Ennestään tunnetuista kohteista useimmat ovat kärsineet merkittäviä tuhoja Rahajärven 1950-luvun patoamisen seurauksena, jolloin vedenpintaa nostettiin lähes kolme metriä.

Inventoinnissa löydettiin kolme uutta muinaisjäännöskohdetta. Merkittävin löytö oli Kaijanvaaran pyyntikuoppaketju, joka koostuu 15 kuopasta kilometrin matkalla. Lisäksi löydettiin Kaijanvuononperän kivikautinen asuinpaikka sekä Rahajärvenkaita 2 -kohde, jossa sijaitsee kodanpohja vaaran rinteellä.

Yleisarviona Rahajärven alueella on ollut esihistorian aikana runsaasti asuinpaikkoja, mutta pyyntikulttuurien rantakohteet ovat pahoin tuhoutuneita. Jatkossa lisätutkimukset tulisi kohdistaa erityisesti niihin alueisiin, joilla kulttuurikerroksia voi vielä olla säilynyt.

Sisällys

Tiivistelmä

Arkistotiedot

Sijaintikartta

1. Johdanto	1
2. Inventoinnin valmistelu	2
3. Inventointialue ja sen historiaa	2
4. Inventoinnin maastotyöt ja menetelmät.....	5
5. Inventoinnin tulokset.....	5
Kuvaluettelo	8
Lähteet.....	10
Kohdekuvaukset	12
Inari, Kaidanvuono Itä, 148010382	12
Inari, Kaidanvuono itä 2, 148010652.....	17
Inari, Kaidanvuono itä 3, 1000038219.....	20
Inari, Kaidanvuono kaakko, 148010381	22
Inari, Kaidanvuono lounas, 148010383	27
Inari, Kaidanvuonon perukka, 148010661	30
Inari, Kaidanvuonon saari itä, 148010664.....	33
Inari, Kaidanvuonon saari länsi, 148010663.....	35
Inari, Kaidanvuonon saari länsi, 148040663.....	37
Inari, Kaijanvaara, UUSI KOHDE.....	38
Inari, Kaijanvuononperä, UUSI KOHDE	48
Inari, Mustat Lantot etelä, 148010384.....	51
Inari, Mustat Lantot pohjoinen, 148010653	55
Inari, Mustavaara, 148010662	59
Inari, Rahajärvenkaita, 148010515.....	63
Inari, Rahajärvenkaita 2, UUSI KOHDE	67

Liite 1. Inventointireitti kartalla

Kannen kuva: Mustaoja laskee Kenkilahteen inventointialueen länsiosassa. Mustat Lantot S-niminen kivikautinen asuinpaikka on joen suussa. Kuvaskopterin kuva luoteesta. (AKDG7621:56.)

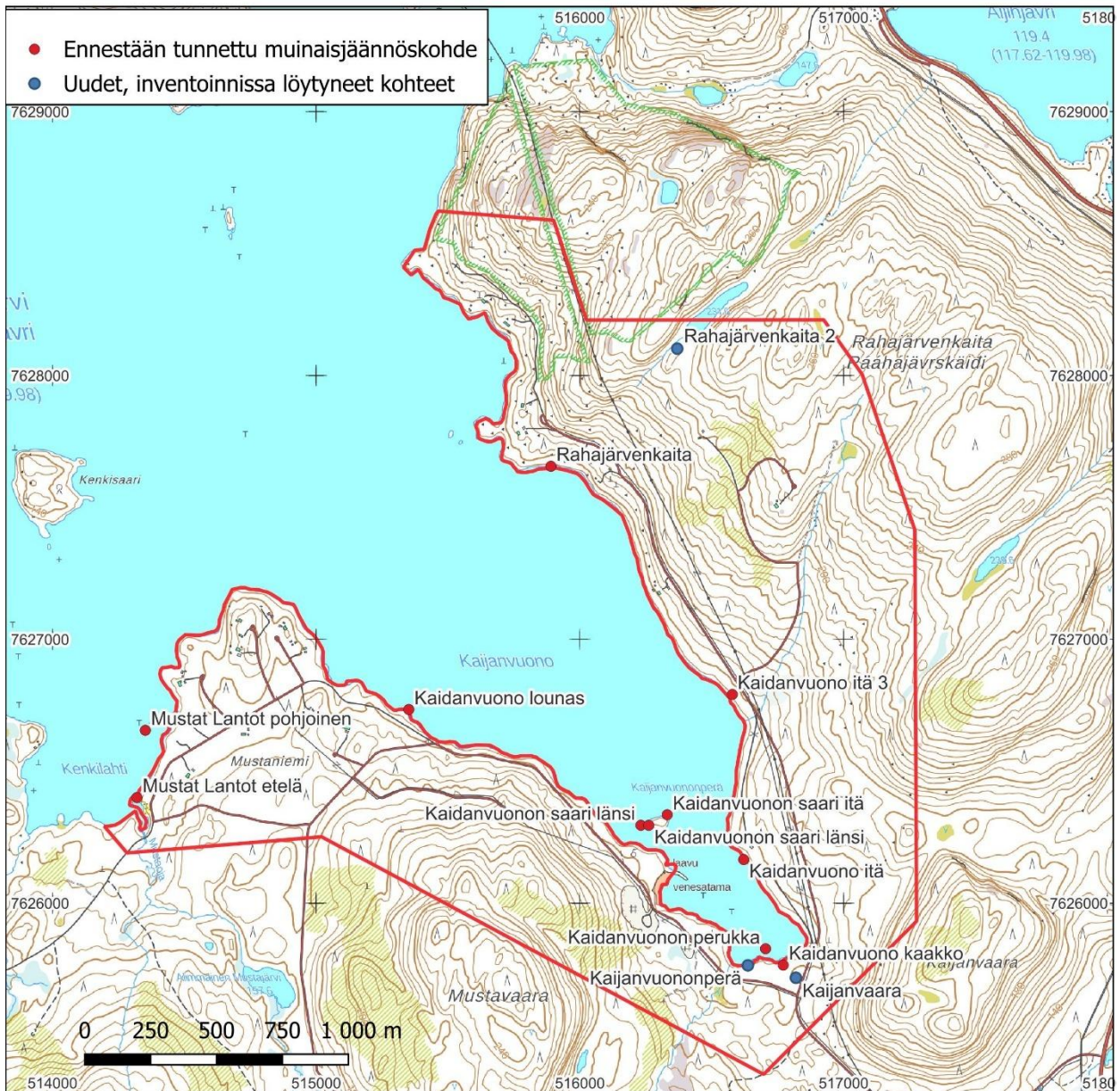
Raportin karttapohjat ja vinovalovarjosteet MML 2025

Arkistotiedot

Tutkimus:	Inari. Rahajärven asemakaavan muutos- ja laajennusalueen arkeologinen inventointi
Tutkimuksen suorittaja:	Tutkija FM Vesa Laulumaa
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut. PL 913, 00101 Helsinki
Tutkimuksen tilaaja:	Inarin yhteismetsä, Metsätalo, Sudentie 1, 99800 Ivalo
Inventointialueen laajuus:	Noin 410 hehtaaria
Koordinaatit	Eteläpää P: 7625357, I: 516694
	Pohjoispää P:7628626, I: 515465
Kenttätöaika:	8.–12.9.2025
Löydöt:	KM50138:1–2
Valokuvat:	AKDG7621:1–56

Raportti on arkistoituna pdf-muodossa Museoviraston asiakirjanhallintajärjestelmässä. Kopio on toimitettu työn tilaajalle ja alueelliselle vastuumuseolle.

1. Johdanto

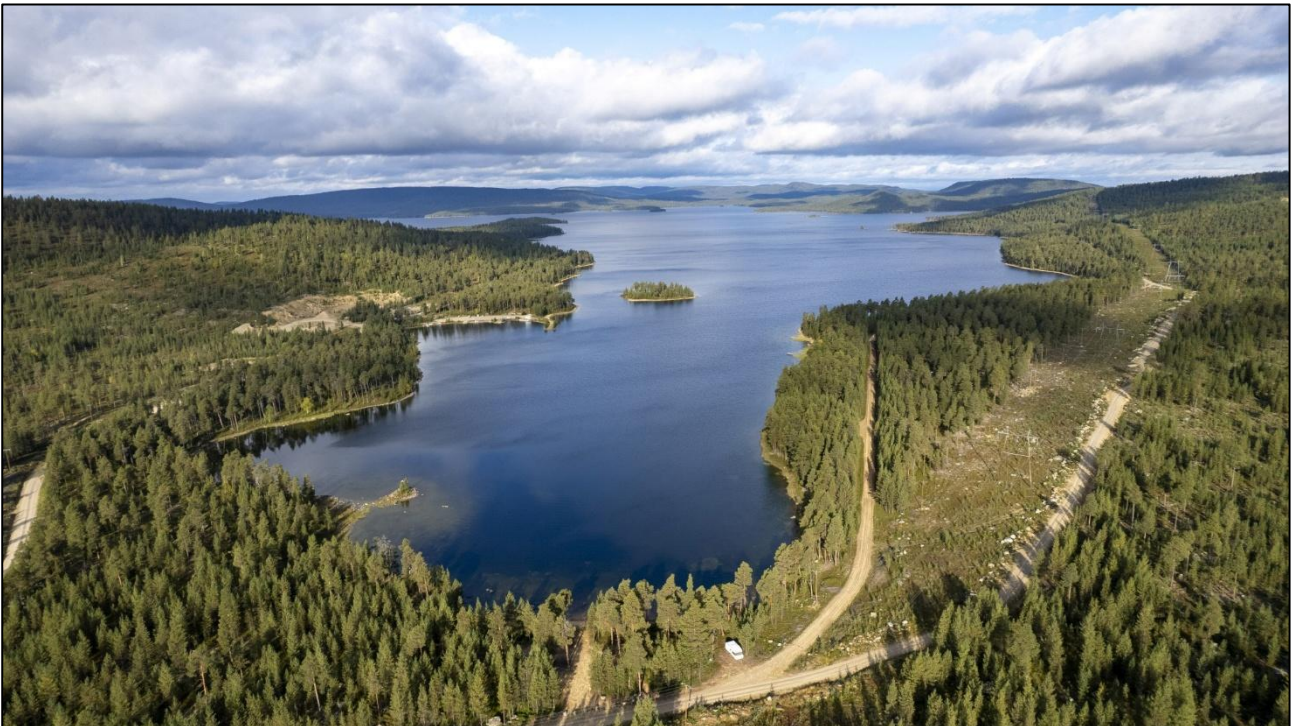
Inarin kunnan Rahajärven alueelle on suunnitteilla ranta-asemakaavan muutos ja laajennus. Suunnittelualue sijaitsee noin 10 km Ivalon pohjoispuolella Rahajärven rannalla, ja sen pinta-ala on noin 7 km² vesialueet mukaan lukien. Kaavatyön tavoitteena on osoittaa uusia vapaa-ajan rakentamisen rakennuspaikkoja Rahajärvenkaidan länsirinteille sekä Mustavaaran pohjoisrinteille.

Suunnittelualueella sijaitsee useita muinaisjäännöskohteita, lähinnä kivikautisia asuinpaikkoja (ks. sijaintikartta edellinen sivu). Saamelaismuseum Siida otti kantaa hankkeeseen kaavan valmisteluvaiheessa. Museon 24.9.2024 antaman lausunnon (D.s.1053) mukaan ”Suunnittelualueen kiinteät muinaisjäännökset on pääosin inventoitu vuosina 1990–1991. Kolme kohteista on tarkastettu vuonna 2011. Muinaisjäännökset sijaitsevat Rahajärven ranta-alueella ja suurelta osin veden alla. Ukonjärven puolelta Rahajärvenkaitaa kaava-alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Koska muinaisjäännösten edellisestä tarkastuksesta on kulunut jo yli 30 vuotta, alueella tulee tehdä arkeologinen inventointi.”

Inarin Yhteismetsä tilasi inventoinnin Museoviraston Arkeologisilta kenttäpalveluilta ja inventoinnin maastotyöt teki tutkija Vesa Laulumaa 8.–12.9.2025.

Sotkamossa 2.12.2025

Vesa Laulumaa

Kuva 1. Rahajärveä ja inventointialuetta Kaijanvuonon eteläpuolelta pohjoiseen kuvattuna. (AKDG7621:52)

2. Inventoinnin valmistelu

Inventoinnin valmistelussa selvitettiin alueen esihistoriallisen ajan kohteiden potentiaalia liittyen lähinnä kivikauden asutukseen, lisäksi selvitettiin historiallisen ajan maankäyttöä ja asutusta inventoitavalla alueella. Perustietoja alueen arkeologisista kohteista ja aiemmista tutkimuksista hankittiin Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä ja kulttuuriympäristön rekisteriportaalin raporteista.

Arkeologisesti potentiaalisten alueiden muodostumiseen vaikuttavia muuttujia on useita, joista tärkeimpiä ovat vesistöhistoria, maaperä, etäisyys nykyisistä vesistöistä ja topografiset piirteet, kuten maaston kaltevuus. Valmisteluvaiheessa todettiin, että inventointialueen vesistö on muodostunut pian jääkauden päättymisen jälkeen. Jääkauden loppuvaiheessa Inarijärven koillisosaan muodostui jääjärvi noin 10 500 vuotta sitten, jonka jälkeen järvi oli ilmeisesti hetkellisesti yhteydessä Jäämereen salmen kautta (Johansson 2005). Rahajärvi on siis muodostunut jäätikön vetäydyttyä alueelta yli 10 000 vuotta sitten ja järven rannoilta on löydettävissä asutusta yhtä pitkältä ajalta.

Historiallisen ajan kohteiden arkeologista potentiaalia selvitettiin tarkastelemalla historiallisen ajan karttoja, mutta niitä ei Rahajärven alueelta ole. Mittakaavaltaan riittäviä karttoja alkaa olla Inarin alueelta vasta 1900-luvulta. 1900-luvun puolen välin jälkeistä maankäyttöä selvitettiin vanhoilta peruskartoilta ja ilmakuvista. Em. aineistoa selattiin tai ladattiin vanhatkartat.fi -sivustolla, Paikkatietoikkunasta ja Paituli-latauspalvelusta (linkit lähdeluettelossa). Lisäksi paikannimiin liittyvää historiaa selvitettiin Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) digitaalisesta nimiarkistosta, mutta mitään erityistä paikannimistä ei tätä kautta käynyt selville.

Valmisteluvaiheessa arkeologisia ilmiöitä etsittiin myös Maanmittauslaitoksen ilmalaserkeilausaineistosta tuotetuista vinovalovarjosteista, joissa erityisen hyvin näkyvät maahan kaivetut rakenteet. Käytössä oli uusi 5p/neliometri ilmalaserkeilausaineisto. Ilmiöitä havaittiin vain 4 kpl inventointialueelta, joista yksi osoittautui pyyntikuopaksi, muut olivat luonnonmuodostumia. Pyyntikuoppakohde johdatti inventointialueen ulkopuolelle johtavaan pyyntikuoppaketjuun, yhteensä kuoppia löytyi lopulta 15 kpl.

3. Inventointialue ja sen historiaa

Inarin Rahajärven alueella on pitkä ja monivaiheinen asutushistoria, joka ulottuu kivikaudelta nykypäivään. Arkeologisten inventointien ja paikallisen maankäytön perusteella alue on ollut vuosituhansien ajan osa laajempaa kulku-, kalastus- ja asuinverkostoa, joka liittyy Inarijärven ja sen sivuvesistöjen tarjoamiin luonnonvaroihin.

Kuva 2. AKDG7621:54. Rahajärven selkää, keskellä Kenkisaari. Kuvauskohterin kuva lounaasta.

Varhaisimmat merkit ihmisestä Rahajärven ympäristössä ajoittuvat kivikaudelle, jolloin alue oli osa pohjoisen metsä- ja tunturialueiden liikkuvien pyyntiyhteisöjen toiminta-alueita. Kivikautiset asuinpaikat sijoituivat tyypillisesti veden äärelle kalastus- ja hylkeenpyyntimahdollisuuksien vuoksi, vesistöjä käytettiin myös kulkureitteinä. Rahajärveltä on löydetty tyypillisiä kivikautisen asutuksen merkkejä, kuten kvartsi-iskoksia ja tulisijojen jäännöksiä, jotka viittaavat lyhytaikaisiin leiripaikkoihin ja mahdollisesti myös pidempikestoiseen kausiasutukseen. Inventointialueelta tunnettiin ennestään 9 kivikautista asuinpaikkaa, koko Rahajärven alueella niitä on useita kymmeniä.

Kivikauden jälkeisellä ajalla Rahajärven alue oli osa saamelaisen kulttuuriperinnön kehittymistä. Rantojen metsät, suot ja järvenselät muodostivat monipuolisia hyöty- ja liikkumisympäristöjä. Arkeologisesti tämä näkyy irtolöytöinä, kulkureittien ja vanhojen pyyntikuoppien jäänteinä. Mielenkiintoinen irtolöytö myöhäisrautakautteen liittyen tehtiin Rahajärveltä mielenkiintoinen löytö vuonna 2005, kun Kaijanvuonon rannalta löytyi skandinaavinen kupurasolki.

Historiallisella ajalla Rahajärven ympäristö oli osa laajaa Inarinjärven erämaatalouden ja kalastuksen verkostoa ja Rahajärvi oli tunnettu hyvänä kalavetenä. Alueelle ei muodostunut pysyviä kyliä, mutta järven rannoilla ja sen kaidalla liikkui niin saamelaiset kuin myöhemmin suomalaisetkin talonpoikaiset kalastajat. Rannat säilyivät pitkään pääosin rakentamattomina, ja maisemallinen sekä ekologinen eheys pysyi suhteellisen muuttumattomana 1900-luvun puoliväliin saakka.

Rahajärven historiaan vaikuttaneista muutoksista merkittävin liittyy järven patoamiseen. Rahajärvi säännösteltiin voimalaitoskäyttöä varten 1950-luvulla, mikä aiheutti merkittäviä muutoksia rantamorfologiaan. Vedenpintaa nostettiin ilmeisesti lähes kolme metriä (Arponen 1990). Vesipintojen vaihtelun ja aallokon eroosiovaikutuksen seurauksena monet alkuperäiset rantakerrostumat, muinaiset asuinpaikkavyöhykkeet ja mahdolliset arkeologiset rakenteet ovat tuhoutuneet tai kuluineet lähes tunnistamattomiksi. Säännöstely on syövyttänyt rantoja hiekkaisilla rantatörmillä, ja osa kivikautisen asutuksen todennäköisistä sijaintipaikoista on joko kadonnut tai jäänyt sedimenttien alle.

Arkeologisia tutkimuksia Rahajärvellä on tehty vähän. Vuonna 1985 Hannu Kotivuori Museovirastosta inventoi Rahajärven sivuitse kulkevaa voimalinjaa Vajukoski-Pulmanki välillä ja siinä yhteydessä inventoi myös Rahajärven aluetta. Kotivuori löysi neljä kivikautista asuinpaikkaa nyt inventoidulla kaava-alueella sijaitsevista kohteista.

Padon rakentamisen yhteydessä 1950-luvulla rannoilta kaadettiin puusto, mutta kannot ja puujätteet jäivät raivaamatta ja ne tekivät verkkokalastuksesta hankalaa ja veneilystä vaarallista. Kuitenkin vasta vuonna 1990 rannat päätettiin raivata ja Aki Arponen Museovirastosta inventoi rantoja matalan veden aikaan heinäkuussa 1990 ja 1991. Arponen löysi yli 70 muinaisjäännöskohdetta raivatuilta alueilta, niistä kymmenkunta oli nyt inventoidulla alueella. Vuonna 2011 Hannu Kotivuori kävi vielä tarkastamassa muutamia kohteita aiempaa kaavahanketta varten nyt inventoidulla alueella.

Kuva 3. Kaijanvuonon rannalta löydyntynyt skandinaavinen kupurasolki (KM34740:1) todistaa alueen myöhäisrautakautista yhteyksistä. Kaksi vinoneliötä jakaa soljen pinnan kahdeksaan kenttään, jotka on koristeltu eläinornamentiikalla. (Kuva Finna.fi, Museovirasto, Arkeologian esinekokoelma, AKDG3402_1)

Kuva 4. Venesatama Kaijanvuononperällä. Kuvauskohterin kuva kaakosta. (AKDG7621:55)

Kuva 5. Rahajärven Mustaniemessä on jo mökkiasutusta. Kuvauskohterin kuva lounaasta. (AKDG7621:53)

4. Inventoinnin maastotyöt ja menetelmät

Inventoinnin maastotyöt tehtiin 8.–12.9.2025 vielä melko kesäisissä olosuhteissa. Inventoinnissa ranta-ase-makaava-alue käytiin kattavasti jalkaisin läpi (inventointireitti ks. liite 1). Ranta-alueita oli inventoitu ja aiem-missa inventoinneissa, mutta ne käytiin pääosin läpi uudelleen, sillä ne muodostavat kuitenkin suurimman potentiaalisen alueen uusien kohteiden löytämisen suhteen.

Vaaran rinteitä koluttiin läpi vain siltä osin kuin niille oli suunniteltu rakentamista sillä ne ovat yleensä ovat hyvin kivikkoiset ja arkeologinen potentiaali on olematon. Lähinnä näihin liittyi mahdollisuus löytää vanhoja asuinkenttiä. Koepistoja tehtiin lapiolla paikoitellen ja maanpintaa tarkasteltiin mahdollisten liesikiveysten tai asumusten pohjien löytämiseksi.

Ennestään tunnetut muinaisjäännöskohteita tarkastettiin maastossa 10 kpl, vain Kaidanvuonon saarella olevat kohteet jäivät tarkastamatta, koska käytössä ei ollut venettä ja saarelle ei ole suunniteltu rakentamista. Lisäksi Kaidanvuonon saari länsi-kohde oli kokonaan vedenpeittämä. Saarta tarkasteltiin pelkästään kuvaus-kopterin avulla.

Inventoinnin paikkatiedot kerättiin QField-mobiilisovelluksen avulla tabletille ja varmuuden vuoksi ne mitat-tiin myös käsigsps-laitteella (Garmin Gpsmap). Valokuvia otettiin sekä järjestelmäkameralla että puhelimen kameralla sekä kuvauskopterilla (DJI Mavic Air 2s).

Vanhoihin aluerajauksiin esitettiin muutamia muutoksia. Vuosien 1985 ja 1990 inventointeja oli tehty matalan veden aikana, jolloin vesijätöltä voitiin tehdä havaintoja veden huuhtelemilta alueilta ja kohteita tuli näissä inventoinneissa tietoon runsaasti. Nyt havaintojen teko vesijätöllä ei ollut mahdollista vedenpinnan korkeuden takia, rannasta oli yleensä näkyvissä noin 1–2 metrin levyinen kaistale. Rantavettä kahlattiin läpi havaintojen saamiseksi, mutta laihoiin tuloksin. Rahajärven vesi on kirkasta, joten joitain havaintoja liesiki-veyksistä kuitenkin tehtiin. Rahajärven rannat ovat jo paikoin heinittyneet ja pohja liettynyt, joten havaintoja ei ole enää ollenkaan niin helppo tehdä kuin vuosina 1985 ja 1990, vaikka vesijättöä olisikin näkyvissä. Muinaisjäännösalueet ulottuvat yleensä järven puolelle aiempien inventointien havaintojen mukaisesti. Laajempi kysymys olisi selvittää, onko järven pohjassa säilynyt muinaisia kulttuurikerroksia vai ovatko ne huuhtoutu-neet pois jättäen löydöt jälkeensä.

5. Inventoinnin tulokset

Rahajärvellä toteutettu arkeologinen inventointi tuotti sekä uusia muinaisjäännöskohteita että päivitti aiem-min tunnettujen kohteiden tilan ja säilyneisyyden. Inventoinnin kokonaiskuvassa korostuu alueen esihistori-allisten asuinpaikkojen tiheys ja järven 1950-luvun patoamisen aiheuttamat tuhot.

Kivikautisia asuinpaikkoja ja löytöpaikkoja on useita, ja ne liittyvät pääosin Rahajärven ja Kaidanvuonon ala-ville, hiekkaisille rannoille. Näitä kohteita ovat muun muassa Kaidanvuono Itä (148010382), Kaidanvuono kaakko (148010381), Kaidanvuono lounas (148010383), Kaidanvuonon perukka (148010661), Kaidanvuonon saaret (kohteet 664 ja 663), Mustat Lantot etelä ja pohjoinen (148010384 ja 148010653), sekä Rahajärven-kaita (148010515) ja kaksi uutta kohdetta: Kaijanvuononperän uusi asuinpaikka sekä Rahajärvenkaita 2, ko-danpohja vaaran rinteellä. Useimmille näistä paikoista on tyypillistä kvartsi- tai kvartsiitti-iskosten esiintymi-nen, paikoitellen palanut luu ja liesikiveykset. Arkeologisesti nämä edustavat tyypillisesti Pohjois-Lapin kivi-kauden pyyntiyhteisöjen leiri- ja työskentelypaikkoja.

Inventointitulokset osoittavat selvästi, että patoaminen ja säännöstely ovat olleet ratkaiseva tekijä asuinpaik-kojen säilymisessä. Monissa kohteissa – kuten Kaidanvuonon perukka, Kaidanvuono lounas ja useat saarikoh-teet – alkuperäinen niemi tai ranta-alue on joko huuhtoutunut lähes kokonaan tai jäänyt veden alle. Inven-toinnissa näkyi, että hienoa maa-ainesta on kulunut pois ja jäljellä on usein vain kivikkoinen perustaso, jolta

löydöt ovat hävinneet. Paikoissa, joissa jotakin vielä näkyy, kyse on yleensä vesijätöllä olevista yksittäisistä iskoksista tai sortuneista törmistä paljastuneista palaneista kivistä. Useiden kohteiden laajuuden tai arvon arvioiminen edellyttäisi koekaivauksia rantametsän puolella, jonne osa asuinpaikan rakenteista todennäköisesti on säilynyt vedenpinnan yläpuolelle.

Työ- ja valmistuspaikkoihin kuuluu erityisesti Kaidanvuono itä 2 (148010652), jossa sijaitsee kvartsia sisältävä iso kivi, jota on todennäköisesti hyödynnetty louhoksena. Inventointi korjasi kohteen sijaintitiedot ja vahvisti, että kvartsin iskemiseen viittaavia piirteitä edelleen esiintyy, vaikka vesi peitti osan kiven ympäristöstä.

Pyyntikuoppia todettiin kahdenlaisia: ennestään tunnettu Mustavaaran alueen kuoppa, joka inventoinnissa todettiin tuhoutuneeksi venesataman rakennustöissä, sekä uusi ja huomattavasti merkittävämpi Kaijanvaaran pyyntikuoppaketju. Tämä ketju koostuu 15 kuopasta, jotka ulottuvat noin kilometrin matkalle. Kuopat ovat tyypillisiä, pyöreitä tai soikeita noin 1–1,5 metriä syviä rakenteita, joissa on matalat vallirakenteet. Paikoin kuoppien väleihin sijoittuvat maa-ainesten ottokuopat viittaavat siihen, että osa alkuperäisestä ketjusta on tuhoutunut. Kuoppaketju on inventoinnin merkittävimpiä uusia havaintoja.

Rautakautinen löytö edustaa alueen harvinaisempaa historiallista kerrostumaa. Kaidanvuono Itä 3 -kohteesta on aiemmin löytynyt skandinaavinen kupurasolki, mutta vuoden 2025 inventointi ei tuottanut uusia havaintoja.

Inventoinnin yleisarvio osoittaa, että Rahajärven ympäristö on ollut esihistoriallisesti erittäin aktiivista aluetta. Kvartsilöytöjen runsaus ja liesikiveykset kertovat pitkäkestoisesta asutuksesta ja siihen liittyvästä kivi-materiaalin käsittelystä. Lisäksi useat kohteet muodostavat toisiinsa liittyviä asuinpaikkakokonaisuuksia, erityisesti Kaidanvuonon ympäristössä.

Säilyneisyysvaihtelut ovat suuret. Osa kohteista, erityisesti korkeammalla sijaitsevat painanteet ja kodanpohjat, ovat säilyneet hyvin. Sen sijaan rannalla olevat matalat asuinpaikat ovat pääosin kärsineet voimakkaasti, ja inventointi osoittaa, että patoamisen vaikutukset ovat edelleen arkeologisesti merkittävän tuhoava tekijä alueella.

Yhteenvetona inventointi täydensi merkittävästi tietoa Rahajärven ja Kaidanvuonon esihistoriallisesta maankäytöstä, toi esiin uusia kohteita ja tarkensi vanhojen sijaintitietoja. Samalla se osoittaa, että tulevaisuuden tutkimuksissa tulisi painottaa koekaivauksia niillä alueilla, joilla voidaan vielä odottaa säilyneen alkuperäistä kulttuurikerrosta.

Nimi	Mj.tunnus	Laji	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus
Kaidanvuono itä	148010382	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuono itä 2	148010652	kiinteä muinaisjäännös			
Kaidanvuono itä 3	1000038219	löytöpaikka	löytöpaikat	-	rautakautinen
Kaidanvuono kaakko	148010381	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuono lounas	148010383	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon perukka	148010661	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon saari itä	148010664	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon saari länsi	148010663	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Kaidanvuonon saari länsi	148040663	löytöpaikka	löytöpaikat	-	ajoittamaton
Mustat Lantot etelä	148010384	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Mustat Lantot pohjoinen	148010653	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Mustavaara	148010662	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen
Rahajärvenkaita	148010515	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen

Taulukko 1. Ennestään tunnetut muinaisjäännöskohteet

Nimi	Laji	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus
Kaijanvaara	kiinteä muinaisjäännös	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton
Rahajärvenkaita 2	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	kodanpohjat	ajoittamaton
Kaijanvuonon-perä	kiinteä muinaisjäännös	asuinpaikat	-	kivikautinen

Taulukko 2. Inventoinnissa löytyneet uudet muinaisjäännöskohteet

Kuvaluettelo

Kuvaaja Vesa Laulumaa

AKDG7621:1. Kaidanvuono Itä. Muinaisjäännösalueen pohjoisosan ranta on kivikkoinen. Kuva pohjoisesta.

AKDG7621:2. Kaidanvuono Itä. Ranta-alue niemen eteläpuolella on hiekkaisempaa. Kuva pohjoisesta.

AKDG7621:3. Kaidanvuono Itä. Liesikiveys järven pohjassa. Kuva idästä.

AKDG7621:4. Kaidanvuono Itä. Muinaisjäännösalueen eteläosaa. Aki Arposen löytöalue S1 (liesikiveys ja palanutta luuta) on kuvassa näkyvän kiven itä- ja koillispuolella, nyt alue oli rantaheinikon peitossa. Kuva etelästä.

AKDG7621:5. Kaidanvuono Itä. Asuinpaikka ulottuu vasemmassa reunassa olevan niemen molemmin puolin. Kuvauskohterin kuva lännestä.

AKDG7621:6. Kaidanvuono Itä. Kuvassa hahmottuu veden alla ilmeisesti alkuperäinen rantatörmä ennen vedenpinnan nostoa. Kuvauskohterin kuva lännestä.

AKDG7621:7. Kaidanvuono Itä 2. Lohkeillusta kivistä on mahdollisesti louhittu kvartsia. Kuva idästä.

AKDG7621:8. Kaidanvuono Itä 3. Rantaa skandinaavisen kupurasoljen löytöpaikan kohdalla. Kuva luoteesta.

AKDG7621:9. Kaidanvuono kaakko. Muinaisjäännösalue sijaitsee Kaijanvuonon pohjukassa. Kuvauskohterin kuva luoteesta.

AKDG7621:10. Kaidanvuono kaakko. Muinaisjäännösalue kuvattuna sen itäpäästä länteen.

AKDG7621:11. Kaidanvuono kaakko. Painanne 1 muinaisjäännösalueen itäpäässä, erottuu kuvassa huonosti. Kuva etelästä.

AKDG7621:12. Kaidanvuono kaakko. Painanne 2 kuvan keskellä, erottuu kuvassa huonosti. Kuva etelästä.

AKDG7621:13. Kaidanvuono kaakko. Muinaisjäännösalueen länsiosa on törmän päällä ja maaperä on kiviempää. Kuva lännestä.

AKDG7621:14. Kaidanvuono lounas. Muinaisjäännösrekisterissä oleva muinaisjäännösalue on merkitty kuvassa olevalla niemelle ja sen ympäristöön. Ilmeisesti kohde on kuitenkin noin 65 metriä idempänä. Kuva kaakosta.

AKDG7621:15. Kaidanvuono lounas. Kohteelle on kaksi erillistä aluerajausta ja kuvassa näistä itäisempi. Paikalta on löytynyt aiemmissa inventoinneissa yksi tulisijan pohja vesijätöltä. Inventoinnissa ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä, vaikka maaperä oli kulunut tai rikkoontunut monin kohdin ja havaintomahdollisuudet hyvät. Kuva kaakosta.

AKDG7621:16. Kaidanvuonon perukka. Kaidanvuonon perukka on kuvan oikeassa reunassa oleva kivinen niemeke, jonka vedenpinnan nostaminen on syövyttänyt. Alkuperäinen muoto hahmottuu veden alta. Vie-reinen hiekkaranta kuuluu kohteeseen Kaidanvuono kaakko. Kuvauskohterin kuva koillisesta.

AKDG7621:17. Kaidanvuonon perukka. Vedensyömä niemeke kuvattuna etelästä.

AKDG7621:18. Kaidanvuonon saari. Kuvauskohterin kuva lounaasta.

AKDG7621:19. Kaidanvuonon saari. Ylhäältä päin kuvattuna näkyy hyvin saaren alkuperäiset muodot. Kuvauskohterin kuva pohjoisesta.

- AKDG7621:20. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 1. Kuva etelästä.
- AKDG7621:21. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 2. Kuva lounaasta.
- AKDG7621:22. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 3. Kuva pohjoisesta.
- AKDG7621:23. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 4. Kuva etelästä.
- AKDG7621:24. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 5. Kuva etelästä.
- AKDG7621:25. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 6. Kuva etelästä.
- AKDG7621:26. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 7. Kuva etelästä.
- AKDG7621:27. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 8. Kuva idästä.
- AKDG7621:28. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 9. Kuva idästä.
- AKDG7621:29. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 10. Kuva etelästä
- AKDG7621:30. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 11. Kuva koillisesta.
- AKDG7621:31. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 12. Kuva kaakosta.
- AKDG7621:32. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 13. Kuva etelästä.
- AKDG7621:33. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 14. Kuva kaakosta.
- AKDG7621:34. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 15. Kuva lännestä.
- AKDG7621:35. Kaijanvuononperä. Hiekkaiselta rantakaistaleelta ja hiekkakankaalta sen vieressä löytyi merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta. Kuva lännestä.
- AKDG7621:36. Kaijanvuononperä. Koekuopassa erottuu punertavaa hiekkaa ja hiiltä.
- AKDG7621:37. Mustat Lantot S. Esihistoriallinen asuinpaikka sijaitsee Mustaojan suulla, sen pohjoisrannalla. Kuvauskohterin kuva luoteesta.
- AKDG7621:38. Mustat Lantot S. Niemi on pahoin kulunut. Kvartsi-iskoksia näkyi erityisesti kuluneessa törmässä. Kuva etelästä
- AKDG7621:39. Mustat Lantot S. Suorakaiteen muotoinen liesilatomus näkyy selvästi kuluneella maanpinnalla. Kuva idästä.
- AKDG7621:40. Mustat Lantot S. Kuvauskohterin kuvasta näkyy veden alta Mustaojan suun muotoja ennen vedenpinnan nostoa. Kuvauskohterin kuva luoteesta.
- AKDG7621:41. Mustat Lantot N. Kuvassa näkyvältä alueelta havaittiin kvartsi-iskoksia ja kvartsiesine. Kuva lounaasta.
- AKDG7621:42. Mustat Lantot N. Kvartsiesine rantahietikolla.
- AKDG7621:43. Mustat Lantot N. Kuvauskohterin kuvassa erottuu vedenalle jääneen niemen muoto. Kuva luoteesta.
- AKDG7621:44. Mustavaara. Pyyntikuopan koordinaattipiste osoittaa kankaalle venesataman parkkipaikan vieressä, mutta paikalla ei ole pyyntikuoppaa. Kuoppa on tuhoutunut venesatamaa rakennettaessa. Kuva etelästä.

AKDG7621:45. Mustavaara. Kivikautinen asuinpaikka venesataman vieressä Kuva kaakosta.

AKDG7621:46. Mustavaara. Kuvassa näkyy venesatama ja sen viereistä rantaa, jossa asuinpaikka on. Rantaa koekuopitettiin asuinpaikasta pohjoiseen, mutta mitään ei löytynyt. Kuvauskohterin kuva pohjoisesta.

AKDG7621:47. Rahajärvenkaita. Kuva muinaisjäännösalueen länsipäästä itään.

AKDG7621:48. Rahajärvenkaita. Hiekkarantaa muinaisjäännösalueella. Rannan vesijätöltä löytyi muutama kvartsi-iskos ja -kaavin. Kuva idästä.

AKDG7621:49. Rahajärvenkaita. Eroosion syömiä törmää. Vesijätöllä näkyy paikoin palaneita kiviä, jotka ovat sortuneet törmässä olleesta tulisijasta. Kuva lännestä.

AKDG7621:50. Rahajärvenkaita 2. Painanne siirtolohkareen vieressä. Kuva lännestä

AKDG7621:51. Rahajärvenkaita 2. Koekuoppa painanteessa.

AKDG7621:52. Rahajärveä ja inventointialuetta Kaijanvuonon eteläpuolelta pohjoiseen kuvattuna.

AKDG7621:53. Rahajärven Mustaniemessä on jo mökkiasutusta. Kuvauskohterin kuva lounaasta.

AKDG7621:54. Rahajärven selkää. Kuvauskohterin kuva lounaasta.

AKDG7621:55. Venesatama Kaijanvuononperällä. Kuvauskohterin kuva kaakosta.

AKDG7621:56. Mustaoja laskee Kenkilahteen inventointialueen länsiosassa. Mustat Lantot S-niminen kivikautinen asuinpaikka on joen suussa. Kuvauskohterin kuva luoteesta.

Lähteet

Painetut lähteet

Halinen, Petri 2025: *Lapin arkeologiaa*. Elämän jälkiä kivikaudelta uudelle ajalle.

Huurre, Matti 1983: *Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia I*. Esihistoria. Kuusamo.

Johansson, Peter 2005: Jääjärvet. Teoksessa *Pohjois-Suomen maaperä*. Toim. Peter Johansson ja Raimo Kuusuu. Geologian tutkimuskeskus.

Arkistolähteet

Arponen, Aki 1990: Inarin Rahajärven arkeologinen inventointi heinäkuussa 1990. Museovirasto. Museoviraston arkisto

Arponen, Aki 1991: Inarin Rahajärven arkeologinen inventointi heinäkuussa 1991. Museovirasto. Museoviraston arkisto

Kotivuori, Hannu 1986: Inari 81,355, 357 ja 374–391. Imatran Voima Oy:n voimalinjan inventointi välillä Vajukoski-Pulmanki.

Kotivuori, Hannu 2011. Tarkastuskertomus. Inari Rahajärvi. Lapin maakuntamuseo.

Internet-lähteet

Kansallisarkiston verkkopalvelut, www.arkisto.fi

Kotimaisten kielten keskus (Kotus), nimiarkisto. [Nimiarkisto](http://nimiarkisto.fi)

Maanmittauslaitos. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. [Avoimien aineistojen tiedostopalvelu \(maanmittauslaitos.fi\)](http://avoimienaineistojen.tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi)

Paikkatietoikkuna, <http://www.paikkatietoikkuna.fi>

Paituli-latauspalvelu, [Paituli - Home \(csc.fi\)](http://paituli.csc.fi)

Vanhat kartat -sivusto www.vanhatkartat.fi

Kohdekuvaukset

Inari, Kaidanvuono Itä, 148010382

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626165, I: 516621, Z: 130

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Ivalon ja Inarin kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosassa on kaakkoon pistävä Kaidanvuono. Vuonon pohjukassa ja koillisrannalla on useissa kohdissa jäänteitä esihistoriallisesta asutuksesta ks. kohteet 381, 652, 661. Järven säännöstely on monin paikoin huuhtonut muinaisjäännöksiä.

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Kaijanvuononperän itärannalla. Muinaisjäännösalue on rajattu Aki Arposen vuoden 1990 inventoinnin havaintojen perusteella. Arposen mukaan suurin löytöalue oli niemen kärjen ja sen eteläpuoleisen poukaman välissä, mutta löytöjä oli lisäksi hajanaisesti muinaisjäännösalueeksi merkityllä kaistalla. Arposen mukaan ranta-alue oli huuhtoutunut noin 30 metrin leveydeltä ja rannalla oli näkyvissä useita liesikiveyksiä.

Kohde tarkastettiin inventoinnissa, mutta vesi oli melko korkealla ja kovin laajalti Arposen mainitsemaa rantaa ei voitu tutkia, lisäksi ranta on jo osin heinittynyttä ja pohja liettynyttä, mikä vaikeutti havaintojen tekoa. Liesikiveyksiä näkyi 3–4, osa hieman epävarmoja. Selkein liesikiveys on noin 10 metriä rannasta koordinaattipiste P;7626188, I:516612. Kiveys on soikea, pituus noin 1,3 metriä ja leveys noin metri. Löytöjä ei rantavedessä havaittu. Em. lieden kohdalla noin 30 metriä rannasta on kota, jonka ympäristössä maaperä on kulunut ja rantaan on kulku-uria, näiltä alueilta ei havaittu löytöjä tai merkkejä asuinpaikasta. Muinaisjäännösalueen ulkopuolelle rantaan tehtiin lapiolla myös muutama koepisto, joista ei löytynyt mitään.

Inventoinnin perusteella muinaisjäännösalueen rajaukseen ei ole perusteita esittää muutoksia. Muinaisjäännösalueen säilyneisyyden ja laajuuden selvittäminen rantametsän puolella vaatisi tarkkuusinventointia ja koekuopitusta.

Tarkastuspäivä: 9.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:1–4

Löydöt:

Aiemmat löydöt: KM23354: 3–6 (kvartsi-iskoksia (3 kpl) ja palanutta luuta (17 kpl). Löydöt linkitetty kohteeseen Kaidanvuono SE (kohde 381); KM26004:1–10 (kvartsiitti- ja kvartsiesineitä ja -iskoksia).

Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 6. Kaidanvuono Itä. Muinaisjäännösalueen pohjoisosan ranta on kivikkoinen. Kuva pohjoisesta. (AKDG7621:1)

Kuva 7. Kaidanvuono Itä. Ranta-alue niemen eteläpuolella on hiekkaisempaa. Kuva pohjoisesta. (AKDG7621:2)

Kuva 8. Kaidanvuono Itä. Kuvassa hahmottuu veden alla ilmeisesti alkuperäinen rantatörmä ennen vedenpinnan nostoa. Kuvauskohterin kuva lännestä. (AKDG7621:6.)

Kuva 9. Kaidanvuono Itä. Liesikiveys järven pohjassa. Kuva idästä. (AKDG7621:3)

Kuva 10. Kaidanvuono Itä. Muinaisjäännösalueen eteläosaa. Aki Arposen löytöalue S1 (liesikiveys ja palanutta luuta) on kuvassa näkyvän kiven itä- ja koillispuolella, nyt alue oli rantaheinikon peitossa. Kuva etelästä. (AKDG7621:4)

Kuva 11. Kuva Aki Arposen inventointiraportista vuodelta 1990 on otettu jotakuinkin samalta paikalta kuin edellinen kuva.

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

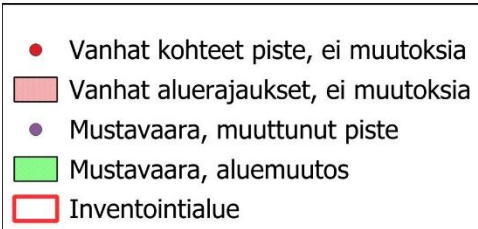
Kaidanvuono itä, 148010382, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Kaidanvuonon saari itä, 148010664, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Kaidanvuonon saari länsi, 148010663, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Kaidanvuonon saari länsi, 148040663, löytöpaikka, löytöpaikat, ajoittamaton

Mustavaara, 148010662, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Inari, Kaidanvuono itä 2, 148010652

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäänös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626641, I: 516611, Z: 133

Koord. selite: Gps-koordinaatit kiven kohdalta, sijainti korjattu inventoinnissa 2025

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus:

Kvartsilouhos Kaidanvuonon itärannalla. Ivalon ja Inarin kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosassa on kaakkoon pistävä Kaidanvuono. Vuonon pohjukassa ja koillisrannalla on useissa kohdissa jäänteitä esihistoriallisesta asutuksesta ks. kohteet 381, 682, 661.

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Rahajärven Kaijanvuonon itärannalla. Kyseessä on järvessä oleva iso kivi, josta on ilmeisesti louhittu kvartsia. Kiven paikkatieto muinaisjäänösrekisterissä oli virheellinen, se sijoitti kiven noin 50 liian pohjoiseen. Paikkatieto on korjattu tähän kohdekuvaukseen. Kohteen löysi Aki Arponen vuonna 1990. Arponen toteaa, että *"Kiven yläpinnassa on pieni kappale puhdasta kvartsia ja sen järven puoleisella sivustalla, sorahiekassa, on useita kappaleita iskettyä tai lohkottua kvartsia, joka on osin puhdasta, osin granulitiin sekaista. Kiveä on saatettu käyttää kvartsilouhoksena."*

Kohde tarkastettiin inventoinnissa, kyseessä on noin 3 metriä pitkä, 1,2 metriä leveä ja metrin korkea kivi, joka on lohkeillut. Tarkastuksessa todettiin, että kiven pinta on sammaloitunut ja selvää kvartsijuonta ei erottunut. Kivi oli puolittain veden peitossa, järven pohjassa ei näkynyt kvartsia, pohja on hieman liettynyt. On ehkä syytä arvioida pitäisikö kohteen muinaisjäänöstyyppi muuttaa asuinpaikasta louhokseksi.

Tarkastuspäivä: 9.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:7

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM26020:1 (kvartsi-iskoksia)

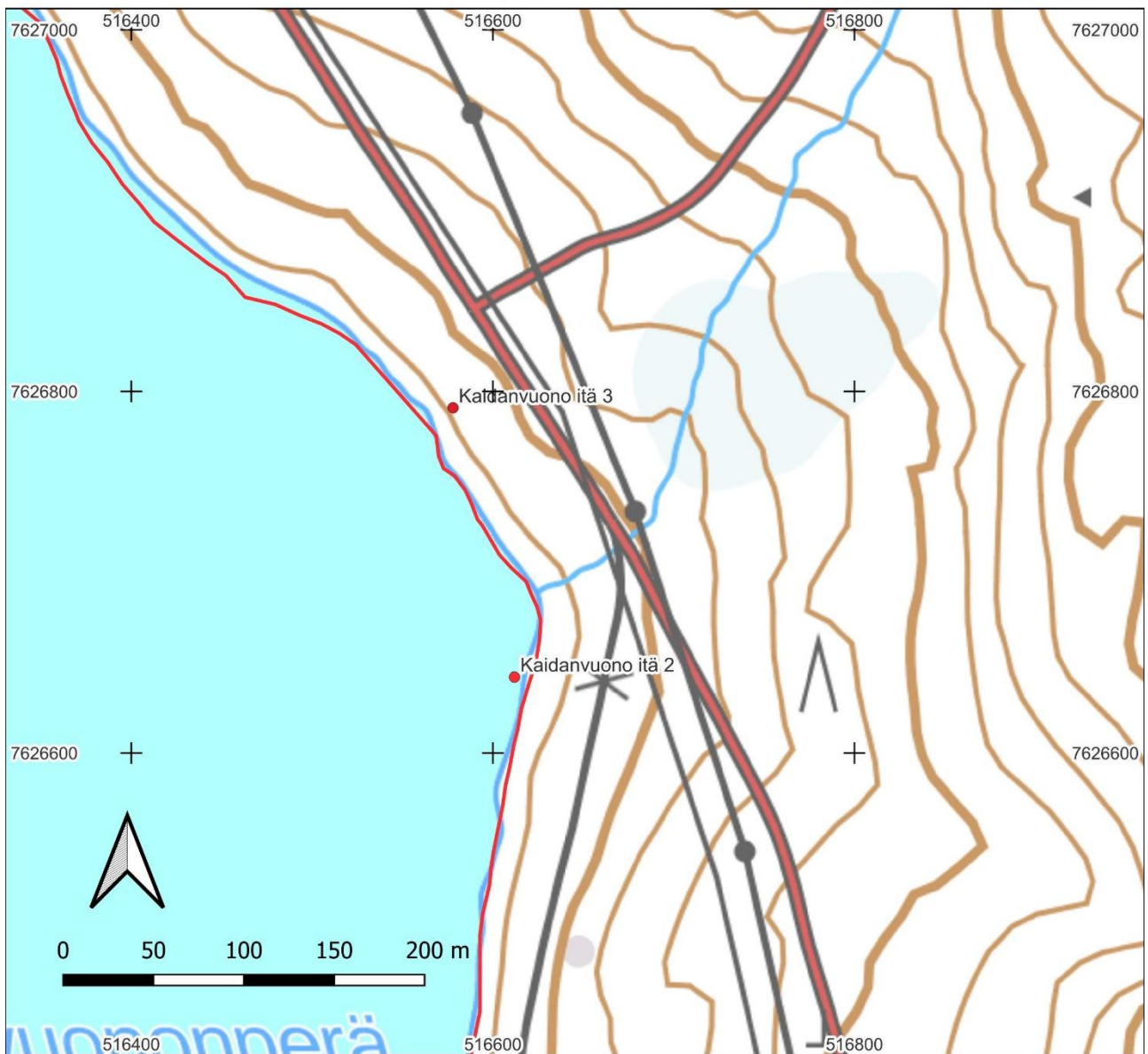
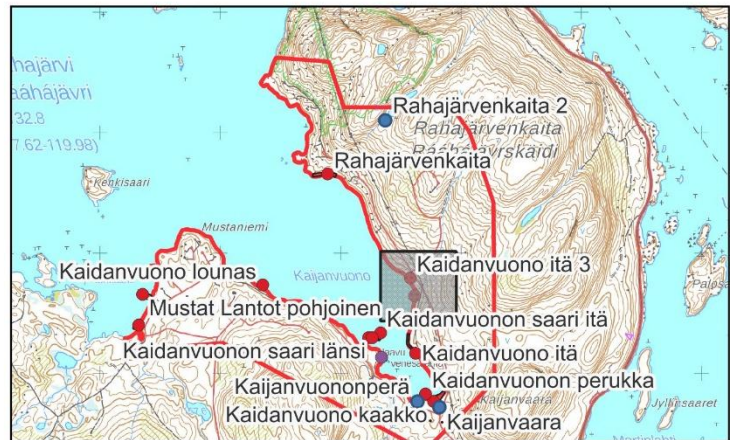
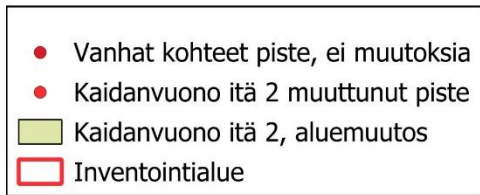
Aiemmat tutkimukset: Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 12. Kaidanvuono Itä 2. Lohkeillusta kivistä on mahdollisesti louhittu kvartsia. Kuva idästä. (AKDG7621:7.)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Rahajärvenkaita 2, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kodanpohjat, ajoittamaton

Inari, Kaidanvuono itä 3, 1000038219

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka **Alatyyppi:** -

Laji: löytöpaikka **Ajoitus:** rautakautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626791, I: 516578, Z: 133

Koord. selite: väärä koordinaattitieto rekisterissä, sijaintipaikan pitäisi olla vesirajassa

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Rantahiekan vesirajasta on löytynyt skandinaavinen soikea kupurasolki.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa, se sijaitsee Rahajärven Kaijanvuonon itärannalla. Löytöpaikka on muinaisjäännösrekisterissä merkitty rantametsään, mutta solki on löytötietojen mukaan löytynyt rantavedestä. Inventoinnissa tehtiin kuusi pientä, noin 30x30 cm koekuoppaa rantatörmään, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu. Maaperä on hyvin kivistä, rinne nousee loivasti itään.

Tarkastuspäivä: 11.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:8

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM34740:1 (Skandinaavinen kupurasolki)

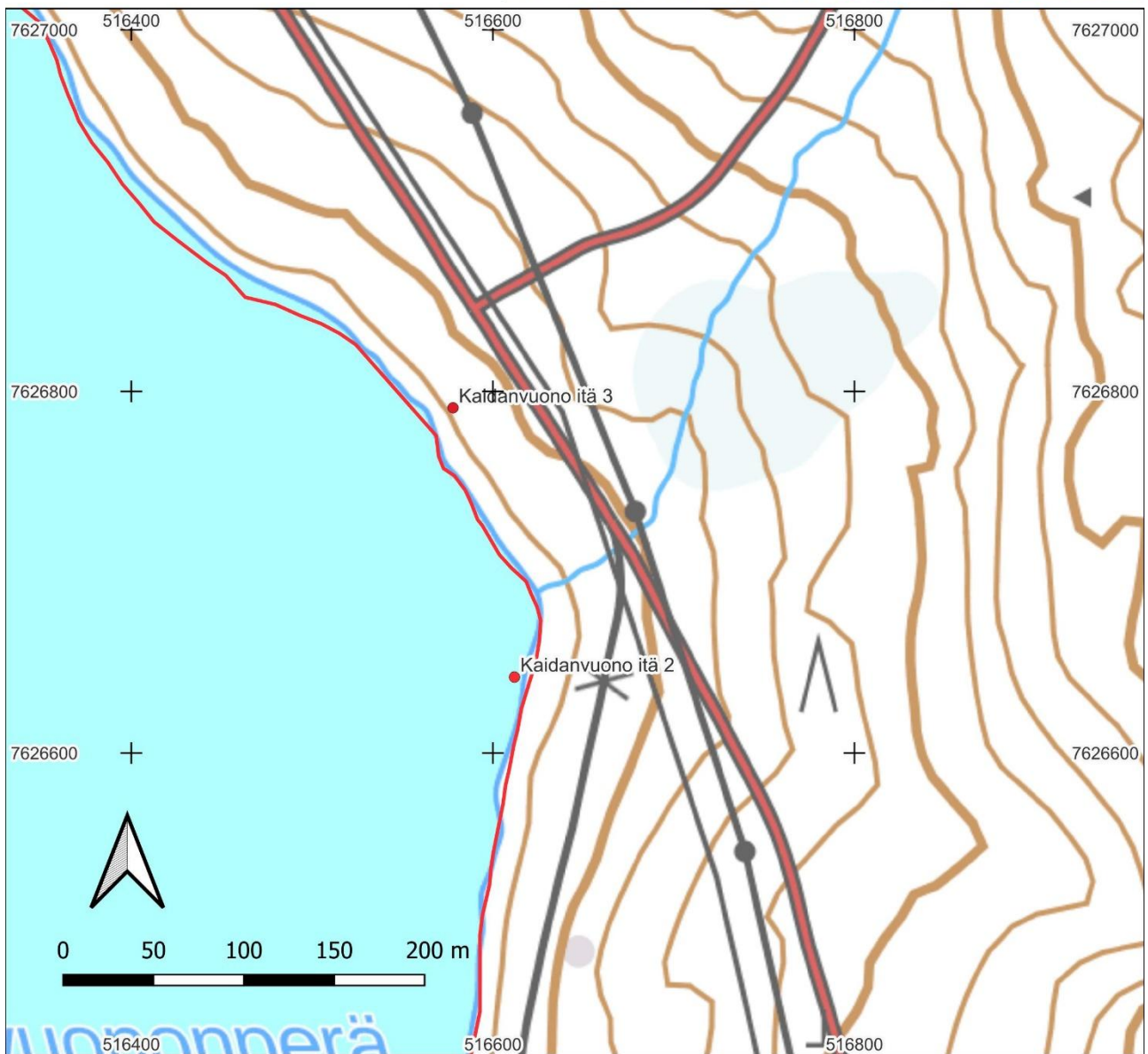
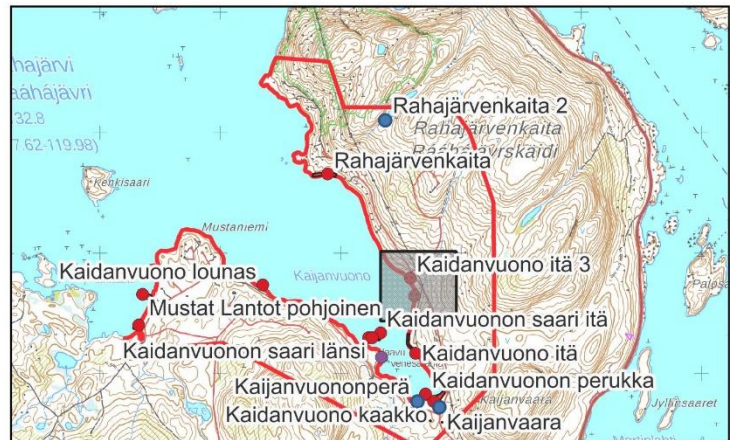
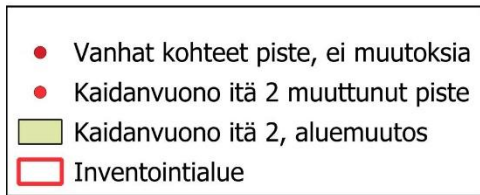
Aiemmat tutkimukset: Eija Ojanlatva ja Juha-Pekka Joona, Saamelaismuseum Siida, tarkastus 2025

Kuva 13. Kaidanvuono Itä 3. Rantaa skandinaavisen kupurasoljen löytöpaikan kohdalla. Kuva luoteesta. (AKDG7621:8)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Rahajärvenkaita 2, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kodanpohjat, ajoittamaton

Inari, Kaidanvuono kaakko, 148010381

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7625765, I: 516771, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Ivalon ja Inarin kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosassa on kaakkoon pistävä Kaidanvuono. Vuonon pohjukassa ja koillisrannalla on useissa kohdissa jäänteitä esihistoriallisesta asutuksesta ks. kohteet 382, 652, 661. Järven säännöstely on monin paikoin huuhtonut muinaisjäännöksiä.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa. Kaidanvuono kaakko sijaitsee Rahajärven Kaijanvuononperän pohjukassa. Muinaisjäännösalue on rannansuuntaisesti noin 125 metriä pitkä ja leveimmillään noin 40 metriä jatkuen osin järven puolelle. Muinaisjäännösalueen rajausta perustuu Hannu Kotivuoren vuoden 1985 ja Aki Arponen vuoden 1990 inventointien havaintoihin. Vuonon pohjukka on tasainen ja pinnaltaan kulunut hiekkainen ranta. Muinaisjäännösalueen länsipäässä on törmä, jonka päältä on myös löytöjä. Lisäksi em. inventoinnissa on havaittu kaksi kuoppaa/painannetta alueen sisällä. Kuoppia on pidetty pyyntikuoppina tai asumuksina.

Inventoinnissa todettiin, että hiekkaranta on hyvin kulunutta, sitä on käytetty paljon leiriytymiseen, kuten aiemmassa inventoinnissakin on todettu. Kuluneelta maanpinnalta löytyi muutamia kvartsi-iskoksia, joita ei otettu talteen. Ylemmällä terassilla olevasta asuinpaikasta ei saatu löytöjä, aiempien inventointien mukaan siellä on ollut näkyvissä kivikautisia löytöjä ja pintaan erottuvia liesikiveyksiä (Kotivuori 1985), mutta nyt maanpinta oli ehjä ja liesiä ei erottunut. Aiemmissa inventoinneissa havaitut kuopat/painanteet paikannettiin. Painanne 1 on muinaisjäännösalueen itäosassa. Painanne 1 on kooltaan noin 3x4 metriä ja puolisen metriä syvä, sitä ympäröi hädin tuskin havaittava matala valli. Painanne 2 on kymmenisen metriä rannasta, halkaisija on noin 5 metriä, syvyys puolisen metriä. Painanne on hieman epämääräisen muotoinen ja vallit eivät erotu selvästi, koska painanteen alueella on mättäitä.

Painanteet ovat melko matalia pyyntikuopaksi, tosin molemmat Kaidanvuono kaakon painanteet sopisivat hyvin inventoinnissa löydetyn Kaijanvaaran pyyntikuoppaketjun jatkoksi, jonka pohjoisin kuoppa on noin 60 metriä Kaijanvaara kaakon eteläpuolella.

Tarkastuspäivä: 9.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:9–13

Löydöt: Kvartsi-iskoksia havaittiin, mutta ei otettu talteen

Aiemmat löydöt: KM23354: 1–18 (kvartsiitti- ja kvartsiesineitä ja -iskoksia, palanutta luuta.); KM26003:1–16 (kvartsiesineitä ja -iskoksia, palanutta luuta).

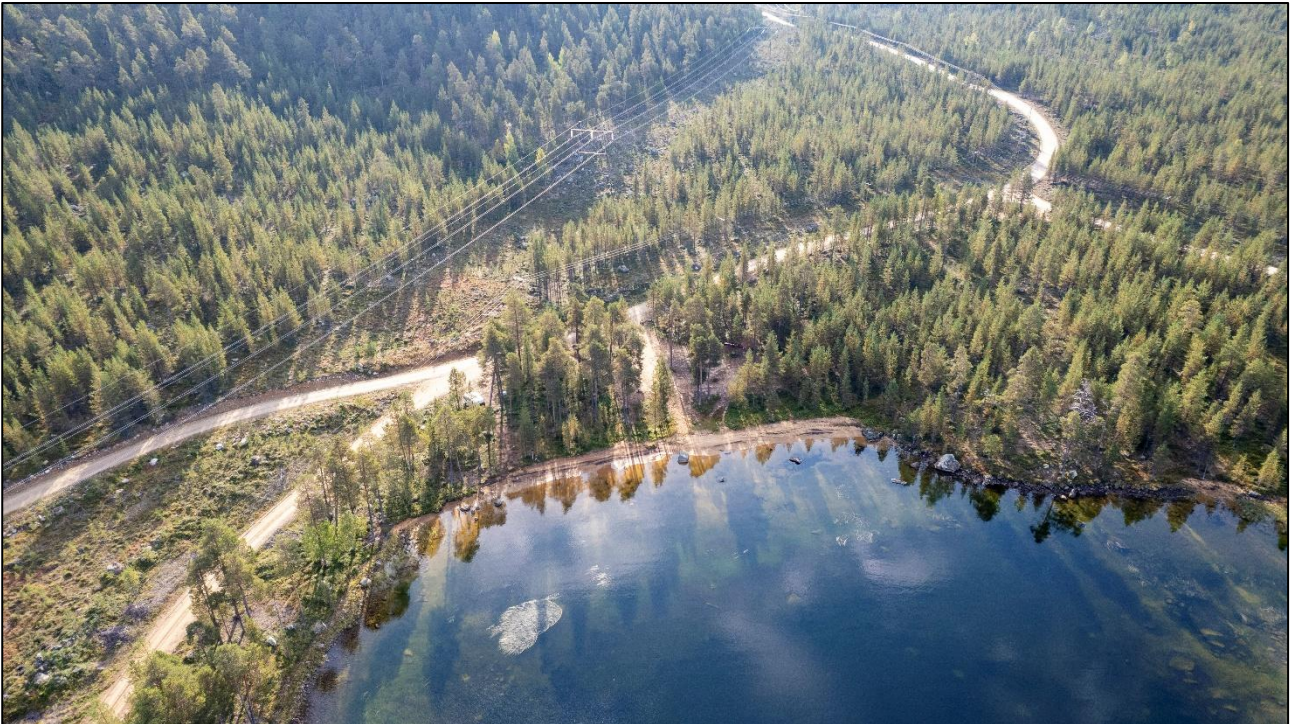
Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi
Hannu Kotivuori 2011, tarkastus

Alakohteet

Painanne 1 P: 7625228, I: 516858

Painanne 2 P: 7625786, I: 516820

Kuva 14. Kaidanvuono kaakko. Muinaisjäännösalue sijaitsee Kaijanvuonon pohjukassa. Kuvauskohterin kuva luoteesta. (AKDG7621:9)

Kuva 15. Kaidanvuono kaakko. Muinaisjäännösalue kuvattuna sen itäpäästä länteen. (AKDG7621:10)

Kuva 16. Kaidanvuono kaakko. Painanne 1 muinaisjäännösalueen itäpäässä, erottuu kuvassa huonosti. Kuva etelästä. (AKDG7621:11)

Kuva 17. Kaidanvuono kaakko. Painanne 2 kuvan keskellä, erottuu kuvassa huonosti. Kuva etelästä. (AKDG7621:12.)

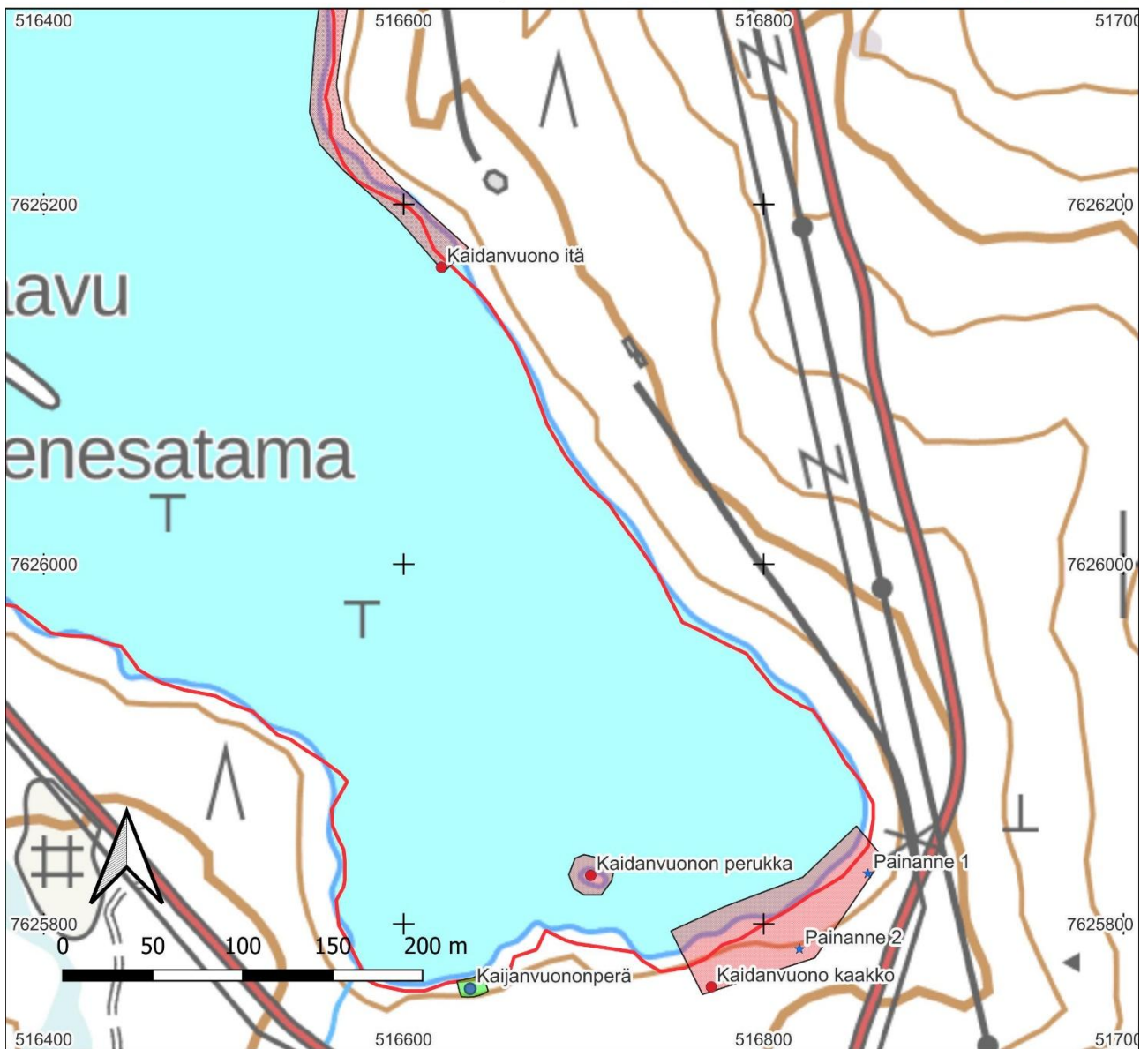
Kuva 18. Kaidanvuono kaakko. Muinaisjäännösalueen länsiosa on törmän päällä ja maaperä on kivisempää. Kuva lännestä. (AKDG7621:13)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Kaidanvuono kaakko, 148010381, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen
 Kaidanvuonon perukka, 148010661, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen
 Kaijanvuononperä, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

- Uudet, inventoinnissa löytyneet kohteet
- Vanhat kohteet piste, ei muutoksia
- Vanhat aluerajaukset, ei muutoksia
- Kaijanvuononperä aluerajaus
- Inventointialue

Inari, Kaidanvuono lounas, 148010383

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626734, I: 515351, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Inarin ja Ivalon kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosaan pistää etelästä Kaidanniemi. Niemen molemmilla rannoilla on osittain järven säännöstylyn esiin huuhtomina useita esihistoriallisia asuinpaikkoja, joissa erottuu mm. liesikiveyksiä. Kohteeseen on yhdistetty Kaidanvuono NW -niminen asuinpaikka (kohde 513). Ks. myös lähellä olevat kohteet Inari 384, 653. Käytännössä löytökohdat kuuluvat samaan asuinpaikkarantaan.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa. Kaidanvuono lounas sijaitsee Kaijanvuonon lounaisrannalla olevan niemekkeen ympäristössä. Aiemmissa inventoinneissa on löytynyt runsaasti löytöjä niemekettä ympäröivältä vesijätöltä. Kaidanvuono lounas sisältää kaksi erillistä muinaisjäännösaluetta, jotka ovat noin 220 metrin etäisyydellä toisistaan. Muinaisjäännöksen koordinaattipiste osoittaa näistä lännempänä olevaan, koordinaattipiste on järvessä. Aiempien inventointien mukaan koordinaattipisteen osoittamalla alueella on vedenpeittämä niemke, jolta löydöt ovat peräisin ja niemke on näkyvissä vain matalan veden aikaan. Inventointiaikaan syyskuun alussa 2025 vesi oli korkealla ja aluetta ei voitu tarkastaa lähemmin. Muinaisjäännösalue ulottuu kuitenkin myös rannan puolella olevalle niemekkeelle, joka on melko kivinen. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että sijaintitiedoissa ja rajauksessa on virhe ja kohde on noin 65 metriä tästä kaakkoon. Tämä huomattiin vasta inventoinnin raportoinnin yhteydessä, kun verrattiin kuvia Aki Arposen inventoinnin kuvaan. Ilmakuviissa näkyy myös tällä kohtaa oleva vedenpeittämä niemke. Koordinaattipiste tälle niemekkeelle on P:7626686, I: 515395. Tämänkin alueen kohdalta inventoinnissa kuljettiin rantaa myöten, mutta löytöjä tai muuta asuinpaikkaan viittaavaa ei sattunut silmään.

Kohteeseen liittyvä toinen aluerajaus on siis yli 200 metrin päässä ja olisi ehkä syytä muuttaa omaksi kohteeksi. Alue tarkastettiin inventoinnissa. Paikka on matala hiekkainen ranta, joka jatkuu melko tasaisena kankaana rannassa. Hannu Kotivuoren raportissa mainitaan, että kohteessa on vain yksi liesikiveys. Inventoinnissa ei nyt havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Vesijättöä oli näkyvissä metrin kaistale ja matala törmä oli sortunut, maaperä oli myös kulunut rannassa, joten havainto-olosuhteet olivat hyvät. Rantaan tulee myös uoma, jonka laidat ovat syöpyneet hiekkaan. Mahdollisesti tämän aluerajauksen voisi poistaa rekisteristä.

Tarkastuspäivä: 10.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:14–15

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM24525: 1–9 (kvartsiitti- ja kvartsiesineitä ja -iskoksia); KM26005:1–16 (, savastian pala, kvartsiitti- ja kvartsiesineitä ja -iskoksia/ytimiä, palanutta luuta). KM26011:1–9 (kvartsiesineitä ja -iskoksia/ytimiä, palanutta luuta)

Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 19. Kaidanvuono lounas. Muinaisjäännösrekisterissä oleva muinaisjäännösalue on merkitty kuvassa olevalla niemelle ja sen ympäristöön. Ilmeisesti kohde on kuitenkin noin 65 metriä idempänä. Kuva kaakosta. (AKDG7621:14)

Kuva 20. Kaidanvuono lounas. Kohteelle on kaksi erillistä aluerajausta ja kuvassa näistä itäisempi. Paikalta on löytynyt aiemmissa inventoinneissa yksi tulisijan pohja vesijätöltä. Inventoinnissa ei havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä, vaikka maaperä oli kulunut tai rikkoontunut monin kohdin ja havaintomahdollisuudet hyvät. Kuva kaakosta. (AKDG7621:15)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Kaidanvuono lounas, 148010383, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

- Vanhat kohteet piste, ei muutoksia
- Vanhat aluerajaukset, ei muutoksia
- Inventointialue

Inari, Kaidanvuonon perukka, 148010661

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7625827, I: 516704, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Ivalon ja Inarin kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosassa on kaakkoon pistävä Kaidanvuono. Vuonon pohjukassa ja koillisrannalla on useissa kohdissa jäänteitä esihistoriallisesta asutuksesta ks. kohteet 381, 382, 652. Järven säännöstely on monin paikoin huuhtonut muinaisjäännöksiä.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa. Kaidanvuodon perukka on alun perin ollut Rahajärveen pistävä pieni niemi, jonka vedenpinnan nostamisen jälkeen tapahtunut eroosio on kuluttanut lähes kokonaan. Vain niemien kärki muodostaa pienen saaren, kivikkoisen nyppylän, joka on matalan veden aikaan yhteydessä mantereeseen. Hieno maa-aines on huuhtoutunut pois ja jäljellä on kivikkoa. Vuoden 1990 inventoinnissa vesijätöiltä löytyi palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia, nyt vuoden 2025 tarkastuksessa löytöjä ei tullut. Kohde vaikuttaa aika lailla tuhoutuneelta.

Tarkastuspäivä: 9.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:16–17

Löydöt: -

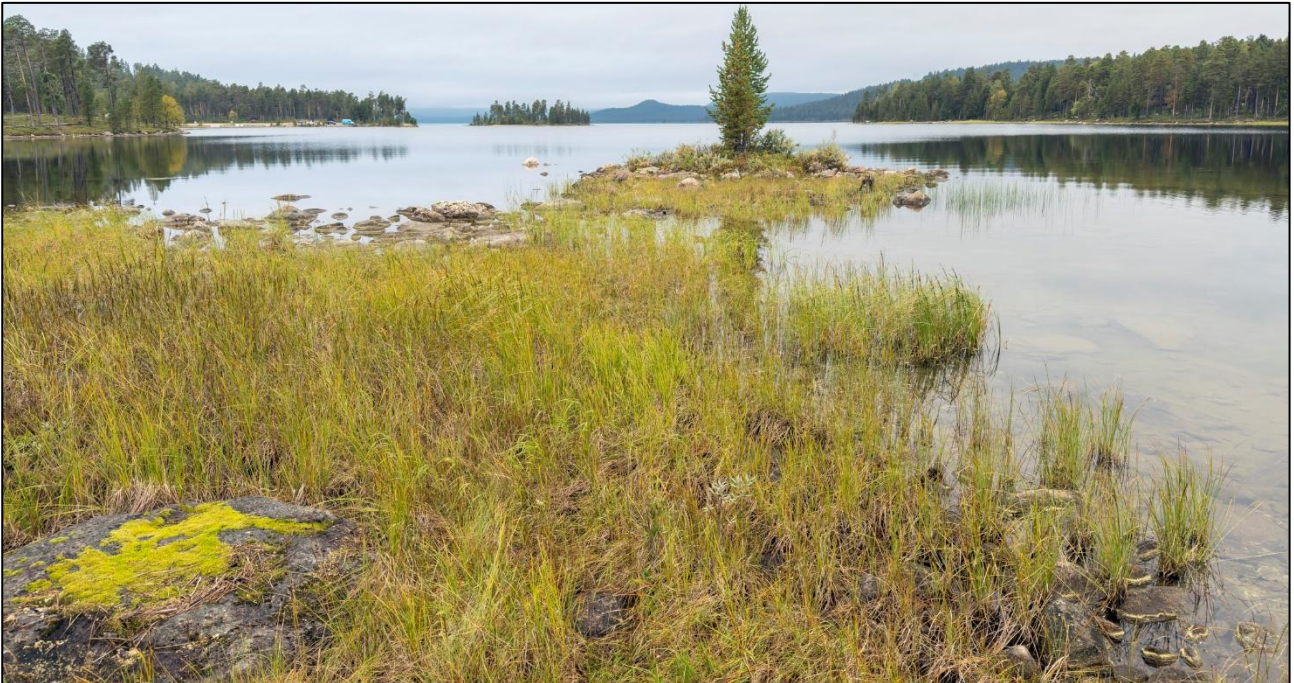
Aiemmat löydöt: KM24525: 1–9 (kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta)

Aiemmat tutkimukset: Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 21. Kaidanvuonon perukka. Kaidanvuonon perukka on kuvan oikeassa reunassa oleva kivinen niemeke, jonka vedenpinnan nostaminen on syövyttänyt. Alkuperäinen muoto hahmottuu veden alta. Viereinen hiekkaranta kuuluu kohteeseen Kaidanvuono kaakko. Kuvauskohterin kuva koillisesta. (AKDG7621:16)

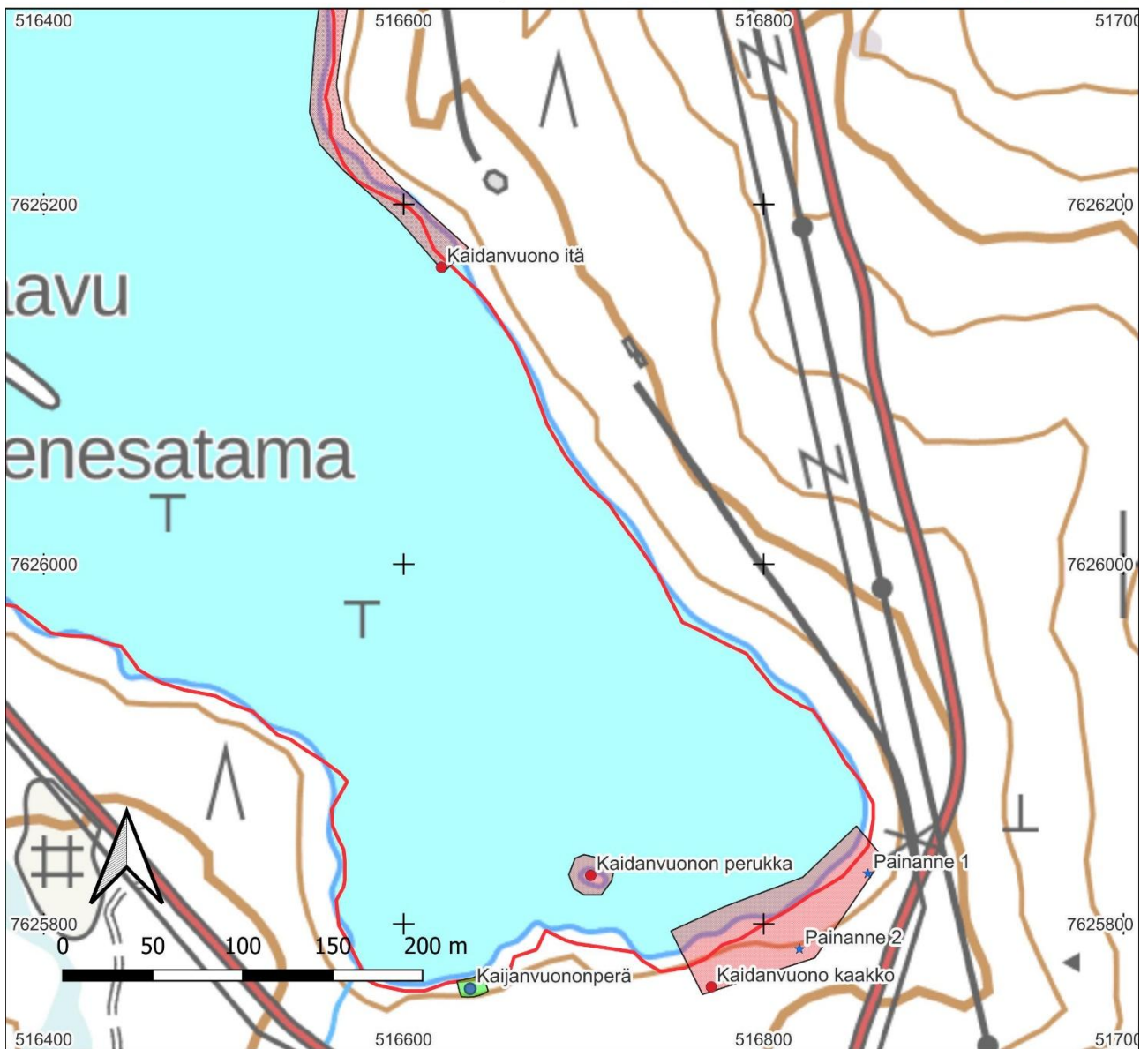
Kuva 22. Kaidanvuonon perukka. Vedensyömä niemeke kuvattuna etelästä. (AKDG7621:17)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Kaidanvuono kaakko, 148010381, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen
 Kaidanvuonon perukka, 148010661, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen
 Kaijanvuononperä, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

- Uudet, inventoinnissa löytyneet kohteet
- Vanhat kohteet piste, ei muutoksia
- Vanhat aluerajaukset, ei muutoksia
- Kaijanvuononperä aluerajaus
- Inventointialue

Inari, Kaidanvuonon saari itä, 148010664

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626335, I: 516331, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kaidanvuonon lounaisrannalla on kumpumainen moreenisaari. Sen itärannalla on laajahko n. 90 m pitkä ja 10–20 m leveä löytöalue. Koko asuinpaikalla oli hajallaan etupäässä kvartsia, runsaimmin alueen pohjoispuoliskolla, jossa myös suurin osa palaneiden kivien keskittymästä sijaitsi. Saaren länsirannalla on kohde Kaidanvuonon saari W (kohde 663).

Inventointihavainnot:

Kohdetta ei varsinaisesti tarkastettu inventoinnissa, alue on veden alla. Saaren muoto ja veden alle jääneet alueet erottuvat kuitenkin hyvin kohteesta otetuissa kuvauskohterin kuvissa.

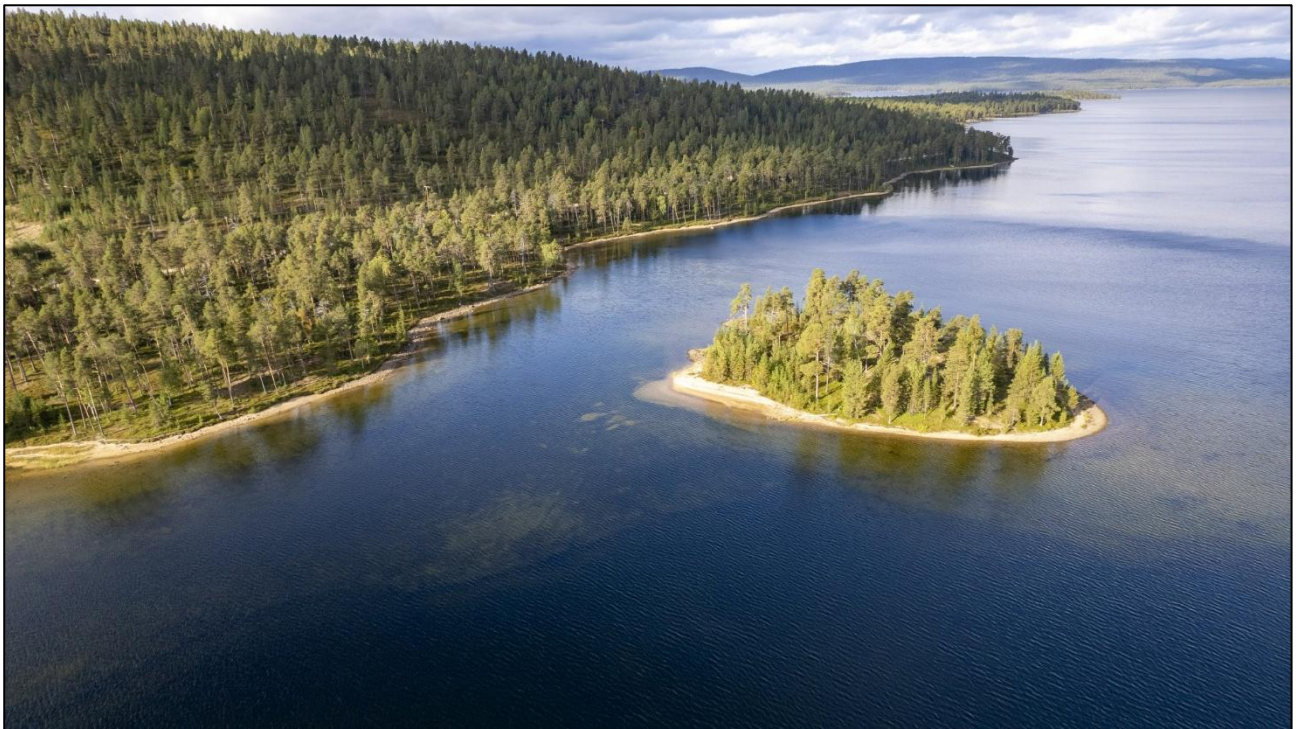
Tarkastuspäivä: 10.9.2025

Digikuvat: AKDG18–19

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM26031: 1–11 (kvartsi-iskoksia, -esineitä ja -ytimiä ja palanutta luuta)

Aiemmat tutkimukset: Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 23. Kaidanvuonon saari. Kuvauskohterin kuva lounaasta. (AKDG7621:18)

Inari, Kaidanvuonon saari länsi, 148010663

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626295, I: 516231, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kaidanvuonon lounaisrannalla on kumpumainen moreenisaari. Sen huuhtoutuneella lounaisrannalla on jäänteitä kivikautisesta asuinpaikasta.

Inventointihavainnot: Saarta ei tarkastettu inventoinnissa, mutta rannalta ja kuvauskohterin kuvista voitiin havaita, että rannat ovat pahoin veden kuluttamat. Jostain syystä kohde on samalla nimellä sekä kiinteänä muinaisjäännöksenä että löytöpaikkana muinaisjäännösrekisterissä, koordinaatit poikkeavat hieman toisistaan. Ilmeisesti kohde on viety erehdyksessä kahteen kertaan rekisteriin. Molempien tiedoissa kuitenkin viitataan samaan Aki Arposen vuoden 1990 inventointiin ja sen yhteydessä tehtyihin löytöihin.

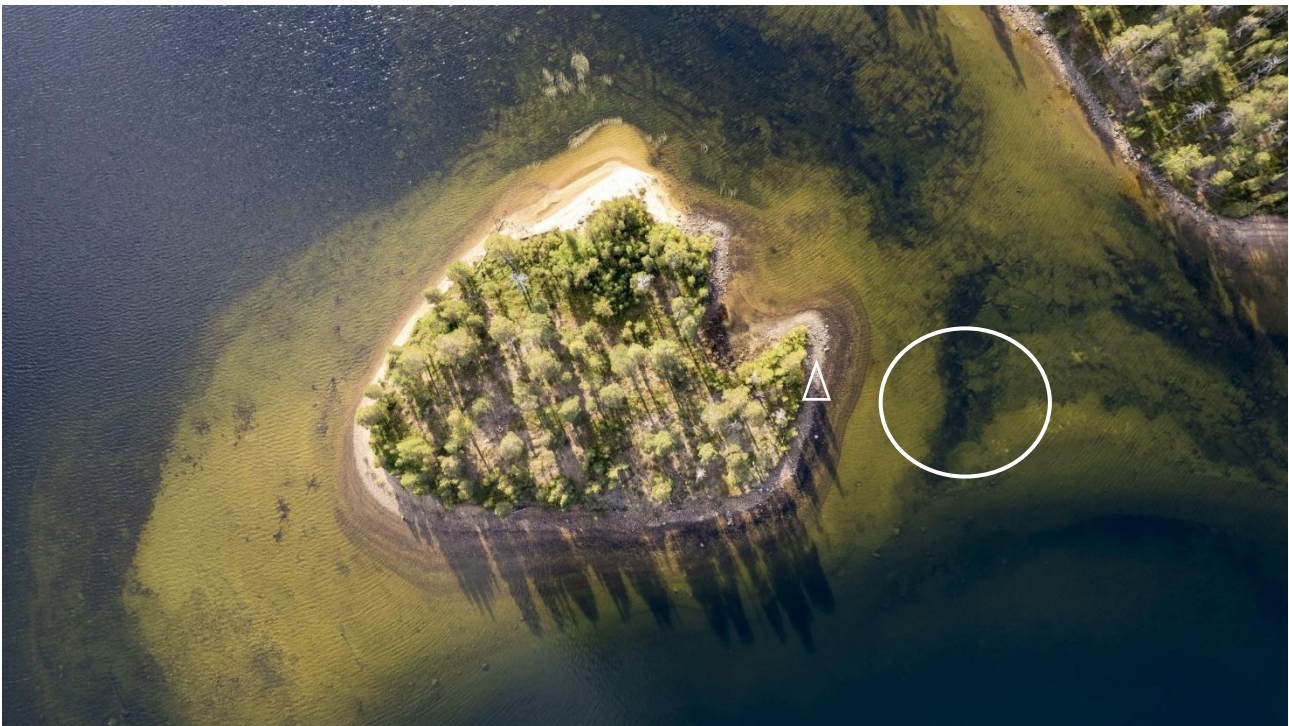
Tarkastuspäivä: 10.9.2025

Digikuvat: AKDG18–19

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM26030: 1–11 (liuskeesta tehty nuolenkärki, kvartsi-iskoksia)

Aiemmat tutkimukset: Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 24. Kaidanvuonon saari. Ylhäältä päin kuvattuna näkyy hyvin saaren alkuperäiset muodot. Kaidanvuonon saari länsi on sekä löytöpaikkana että asuinpaikkana kahdella eri paikkatiedolla. Asuinpaikka on veden alla ympäröidyllä alueella ja löytöpaikka saaren reunassa (kolmio). Kuvauskohterin kuva pohjoisesta. (AKDG7621:19)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

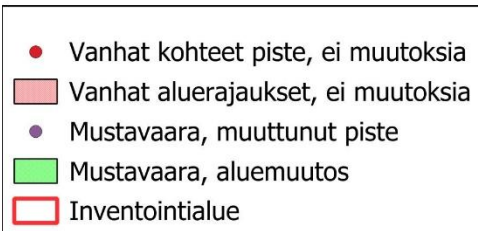
Kaidanvuono itä, 148010382, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Kaidanvuonon saari itä, 148010664, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Kaidanvuonon saari länsi, 148010663, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Kaidanvuonon saari länsi, 148040663, löytöpaikka, löytöpaikat, ajoittamaton

Mustavaara, 148010662, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

Inari, Kaidanvuonon saari länsi, 148040663

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: löytöpaikka **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626295, I: 516261, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kaidanvuonon lounaisrannalla on kumpumainen moreenisaari. Sen huuhtoutuneelta lounaisrannalta on löydetty kvartsi-iskoksia ja mahdollinen kvartsinuolenkärki. Muuta asuinpaikkaan viittaavaa ei löydetty. Lähellä kohde Inari 664.

Inventointihavainnot: Saarta ei tarkastettu inventoinnissa, mutta rannalta ja droonikuvista voitiin havaita, että rannat ovat pahoin veden kuluttamat. Jostain syystä kohde on samalla nimellä sekä kiinteänä muinaisjäännöksenä että löytöpaikkana muinaisjäännösrekisterissä, koordinaatit poikkeavat hieman toisistaan. Ilmeisesti kohde on viety erehdyksessä kahteen kertaan rekisteriin. Molempien tiedoissa kuitenkin viitataan samaan Aki Arposen vuoden 1990 inventointiin ja sen yhteydessä tehtyihin löytöihin

Tarkastuspäivä: 10.9.2025

Digikuvat: AKDG18–19

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM26030: 1–11 (liuskeesta tehty nuolenkärki, kvartsi-iskoksia)

Aiemmat tutkimukset: Aki Arponen 1990, inventointi

KUVAT JA KARTTAOTE, KS. EDELLINEN KOHDE

Inari, Kaijanvaara, UUSI KOHDE**Muinaisjäännöstyyppi:** työ- ja valmistuspaikat**Alatyyppi:** pyyntikuopat**Laji:** kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** ajoittamaton**Koordinaatit ETRS-TM35FIN:** P: 7625717, I: 516819, Z: 140–145**Koord. selite:** Pohjoisimman pyyntikuopan gps-koordinaatit**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta.

Inventointihavainnot:

Kaijanvaaran pyyntikuoppaketju Kaijanvaaran länsipuolella, Rahajärven Kaijanvuononperästä etelään. Kuoppaketjuun kuuluu 15 pyyntikuoppaa noin kilometrin matkalla. Pohjoisin kuoppa on noin 80 metriä Kaijanvuononperästä etelään ja eteläisin kuoppa on 240 metriä Rahajärventiestä etelään, Rahajärven tiestä erkanevan nimettömän tien itäpuolella. Kuopat ovat pääosin hiekkapohjaisella mäntykankaalla. Kuoppien etäisyys toisistaan vaihtelee, lähimmillään ne ovat noin 10 metrin päässä toisistaan (kuopat 8 ja 9) ja pisimmillään kahden peräkkäisen kuopan etäisyys on 240 metriä (kuopat 13 ja 14). Kuoppien välisillä alueilla on maa-aineksenottokuoppia, joten luultavasti joitakin kuoppia on tuhoutunut sen myötä.

Kuoppien koko on melko yhdenmukainen, ne ovat noin 1–1,5 metriä syviä, kuoppia kiertää matala valli, jonka korkeus on 0,2–0,3 metriä ja kuoppien läpimitta on 4–5 metriä. Poikkeavan kokoisia ovat kuopat 1 ja 11, jotka ovat matalampia, alle metrin syviä ja joiden läpimitta on noin 3 metriä. Kuoppa 5 on melko kivikoisella harjanteella.

Pyyntikuopille tehtiin jokaisella oma aluerajaus, joka käsittää kuopan valleineen, mutta ei suoja-aluetta. Kuoppien ajoitus ei ole tiedossa, todennäköisesti kuopat ovat kuitenkin esihistoriallisia.

Tarkastuspäivä: 10.9.2025**Digikuvat:** AKDG7621:20–34**Löydöt:** -**Aiemmat löydöt:** -**Aiemmat tutkimukset:** -**Alakohteet:**

Kuoppa 1	7625717	516819
Kuoppa 2	7625603	516746
Kuoppa 3	7625591	516842
Kuoppa 4	7625419	516930
Kuoppa 5	7625374	516960
Kuoppa 6	7625278	516962
Kuoppa 7	7625243	516985
Kuoppa 8	7625225	517017
Kuoppa 9	7625224	517036
Kuoppa 10	7625215	517087
Kuoppa 11	7625164	517151
Kuoppa 12	7625142	517181
Kuoppa 13	7625101	517259

Kuoppa 14	7624937	517448
Kuoppa 15	7624922	517479

Kuva 25. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 1. Kuva etelästä. (AKDG7621:20)

Kuva 26. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 2. Kuva lounaasta. (AKDG7621:21.)

Kuva 27. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 3. Kuva pohjoisesta. (AKDG7621:22)

Kuva 28. AKDG7621:23. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 4. Kuva etelästä.

Kuva 29. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 5. Kuva etelästä. (AKDG7621:24)

Kuva 30. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 6. Kuva etelästä. (AKDG7621:25)

Kuva 31. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 7. Kuva etelästä. (AKDG7621:26)

Kuva 32. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 8. Kuva idästä. (AKDG7621:27)

Kuva 33. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 9. Kuva idästä. (AKDG7621:28.)

Kuva 34. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 10. Kuva etelästä. (AKDG7621:29)

Kuva 35. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 11. Kuva koillisesta. (AKDG7621:30)

Kuva 36. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 12. Kuva kaakosta. (AKDG7621:31)

Kuva 37. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 13. Kuva etelästä. (AKDG7621:32)

Kuva 38. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 14. Kuva kaakosta. (AKDG7621:33.)

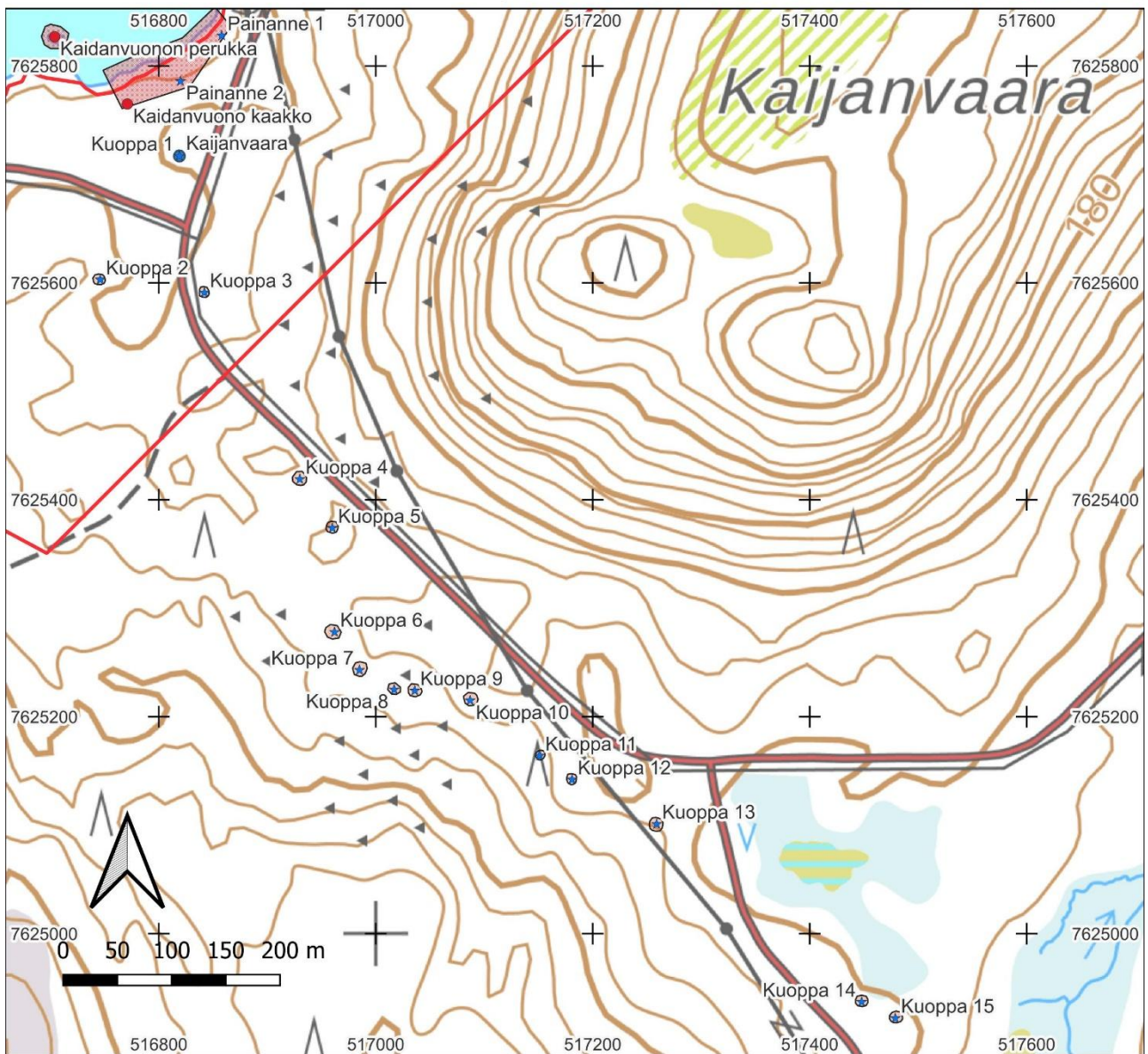
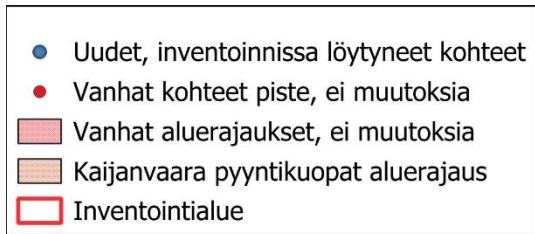

Kuva 39. Kaijanvaara. Pyyntikuoppa 15. Kuva lännestä. (AKDG7621:34)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Kaijanvaara, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat, ajoittamaton

Inari, Kaijanvuononperä, UUSI KOHDE**Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat **Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen**Koordinaatit ETRS-TM35FIN:** P: 7625764, I: 516637, Z: 133**Koord. selite:** Löydöllisen koekuopan koordinaatit**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Rahajärven Kaijanvuononperän etelärannalla. Rantahiekalta löytyi kvartsi-iskoksia ja samalle kohtaa noin 5 metriä rantaviivasta tehdystä koekuopassa oli punertaa likamaata ja siitä löytyi kvartsi-iskos, kolme muuta koekuoppaa olivat löydöttömiä. Koekuopat tehtiin hiekkapohjaiselle tasaiselle kohdalla kivi-simpien kumpareiden välissä. Rahajärven ranta on jäänyt laajalti veden alle 1950-luvulla tehdyn padon rakentamisen jälkeen ja huuhtoutunut, mutta paikoin rannan puolella on säilynyt jäänteitä asuinpaikoista, kuten tämä. Muinaisjäännösalueen rajausta on tehty hiekkaiselle tasanteelle, johon koekuopatkin tehtiin.

Tarkastuspäivä: 10.9.2025**Digikuvat:** AKDG7621:35–36**Löydöt:** KM50138:1–2**Aiemmat löydöt:** -**Aiemmat tutkimukset:** -

Kuva 40. Kaijanvuononperä. Hiekkaiselta rantakaistaleelta ja hiekkakankaalta sen vieressä löytyi merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta. Kuva lännestä. (AKDG7621:35)

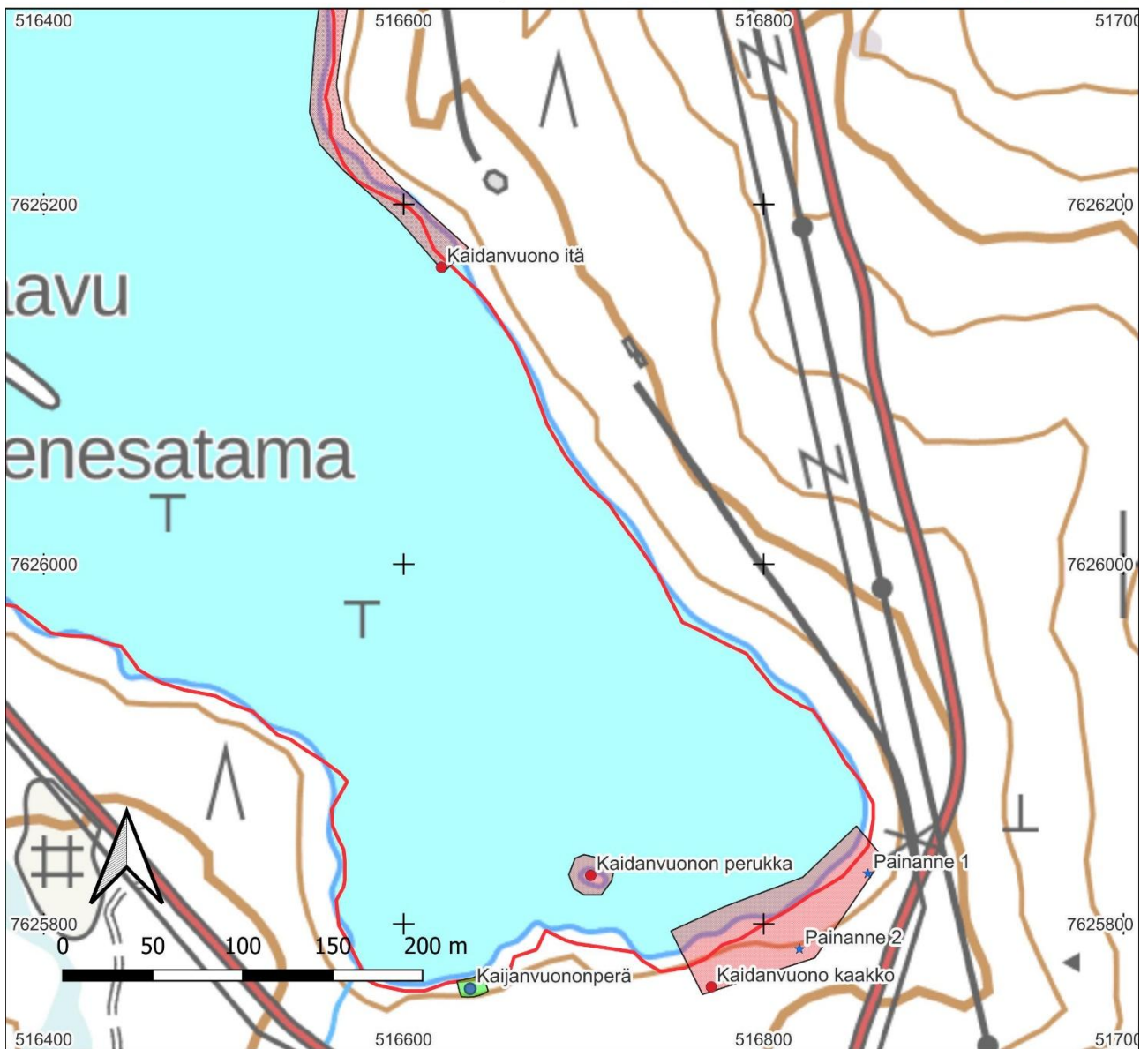
Kuva 41. Kaijanvuononperä. Koekuopassa erottuu punertavaa hiekkaa ja hiiltä. (AKDG7621:36.)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Kaidanvuono kaakko, 148010381, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen
 Kaidanvuonon perukka, 148010661, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen
 Kaijanvuononperä, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, kivikautinen

- Uudet, inventoinnissa löytyneet kohteet
- Vanhat kohteet piste, ei muutoksia
- Vanhat aluerajaukset, ei muutoksia
- Kaijanvuononperä aluerajaus
- Inventointialue

Inari, Mustat Lantot etelä, 148010384

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626400, I: 514320, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Inarin ja Ivalon kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosaan pistää etelästä Kaidanniemi. Niemen molemmilla rannoilla on osittain järven säännöstelyn esiin huuhtomina useita esihistoriallisia asuinpaikkoja, joissa erottuu mm. liesikiveyksiä. Ks kohteet Inari 383, 653. Käytännössä löytökohdat kuuluvat samaan asuinpaikkarantaan.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa. Mustat Lantot sijaitsee Rahajärven laskevan Mustaojan suulla. Alue on hiekkapohjaista kangasta ja joki sekä vedenpinnan nosto ja säännöstely on kuluttanut rantaa. Inventoinnissa havaittiin monin paikoin kvartsi-iskoksia Mustaojan suulta, sen pohjoisrannalta, jossa pidetään veneitä. Kvartseja oli sortuneessa rantapenkassa ja kuluneella maanpinnalla. Löytöjä ei otettu talteen. Ennen vedenpinnan nostoa Mustaojan suu on sijainnut noin 100 metriä nykyiseltä paikaltaan, muoto hahmottuu vielä ilmakuvissa. Inventoinnin aikaan vanha ranta oli veden peitossa, mutta sieltä on poimittu löytöjä ja havaittu liesikiveyksiä aiemmissa inventoinneissa. Aiemmissa inventoinneissa mainituista kahdesta mahdollisesta pyyntikuopasta toinen on tuhoutunut ja toinen, joen eteläpuolella oleva painanne on ilmeisesti luontainen. Nämä asiat oli todettu jo vuoden 1990 inventoinnissakin. Aiemmista havainnoista voitiin todentaa suorakaiteenmuotoinen liesi, jolle mitattiin tarkka sijainti ja se lisättiin alakohteeksi.

Mustat Lantot on vielä osittain tuhoutumaton esihistoriallinen asuinpaikka, vaikka suurin osa siitä on jäänyt veden huuhtomaksi. Auerajaukseen ei esitetä muutoksia, muinaisjäännöksen laajuuden ja säilyneisyyden tarkka määrittäminen vaatisi koekaivauksen. Inventoinnissa tutkittiin myös Mustaojan eteläpuolen rantaa ja kangasta ja tehtiin muutamia koepistoja, mutta mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei havaittu.

Tarkastuspäivä: 10.11.2025

Digikuvat: AKDG7621:37–40

Löydöt: Rannassa näkyvissä kvartsi-iskoksia, mutta niitä ei poimittu talteen

Aiemmat löydöt: KM23355:1–2 (kvartsikaavin ja -iskoksia; KM26006:1–7 (kvartsiesineitä ja -iskoksia)

Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi
Hannu Kotivuori 2011, tarkastus

Kuva 42. Mustat Lantot S. Esihistoriallinen asuinpaikka sijaitsee Mustaojan suulla, sen pohjoisrannalla. Kuvauskopterin kuva luoteesta. (AKDG7621:37)

Kuva 43. Mustat Lantot S. Niemi on pahoin kulunut. Kvartsi-iskoksia näkyi erityisesti kuluneessa törmässä. Kuva etelästä. (AKDG7621:38)

Kuva 44. Mustat Lantot S. Suorakaiteen muotoinen liesilatamus näkyy selvästi kuluneella maanpinnalla. Mittalatan pituus 2 metriä. Kuva idästä. (AKDG7621:39)

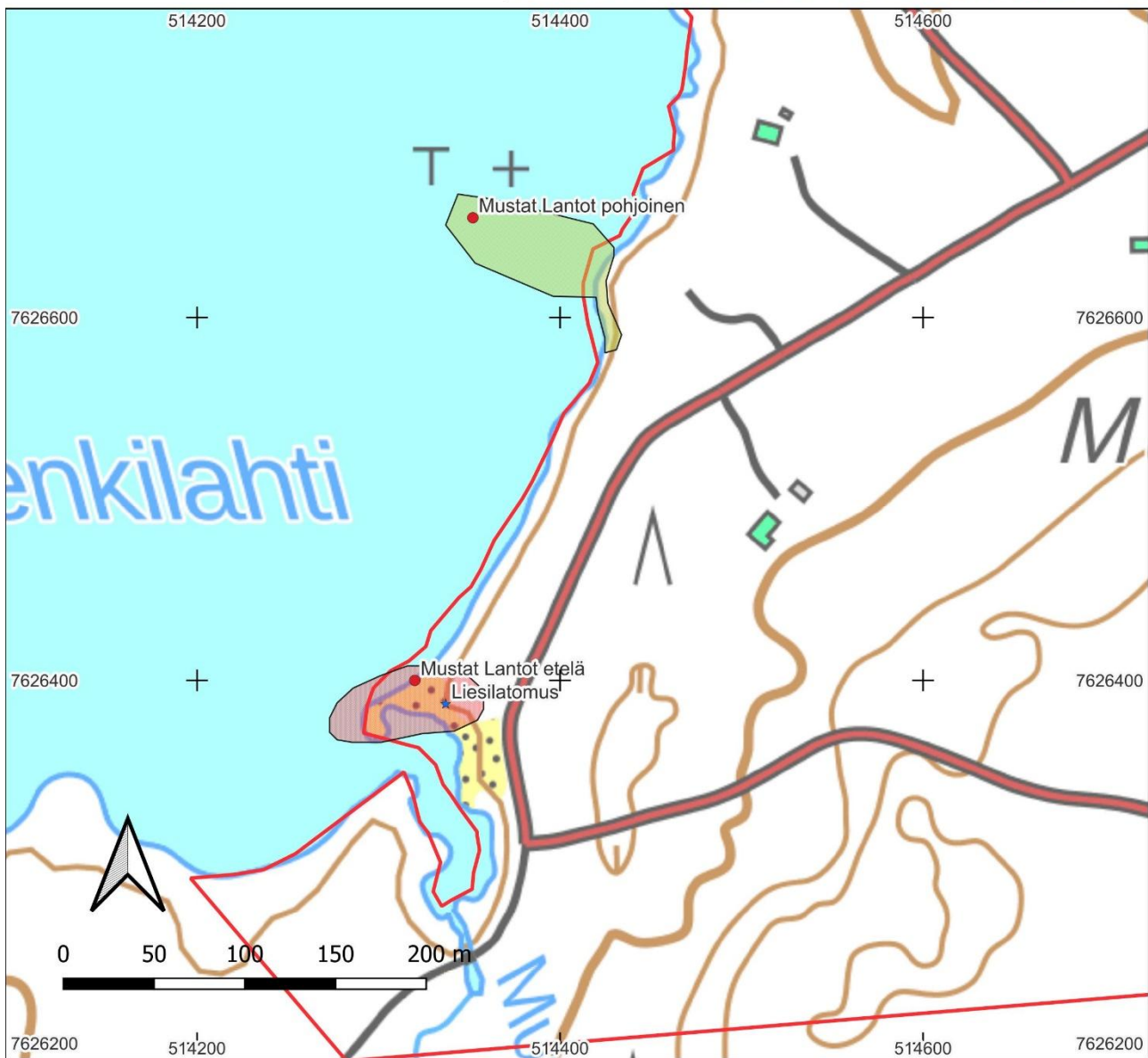
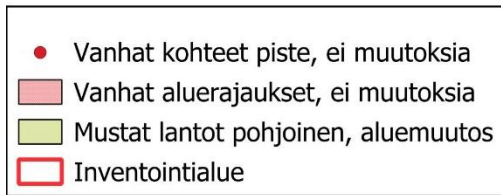
Kuva 45. Mustat Lantot S. Kuvauskohterin kuvasta näkyy veden alta Mustaojan suun muotoja ennen vedenpinnan nostoa. Kuvauskohterin kuva luoteesta. (AKDG7621:40)

Inari, Rahajärven ranta-asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 2025

Mustat Lantot etelä, 148010384, kiinteä muinaisjäänös, asuinpaikat, kivikautinen

Mustat Lantot pohjoinen, 148010653, kiinteä muinaisjäänös, asuinpaikat, kivikautinen

Inari, Mustat Lantot pohjoinen, 148010653

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäänös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626655, I: 514352, Z: 133

Koord. selite: -

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Inarin ja Ivalon kylätaajamien välissä on Rahajärvi, joka laskee Kirakkakönkään kautta Ukonjärveen. Rahajärven pohjoisosaan pistää etelästä Kaidanniemi. Niemen molemmilla rannoilla on osittain järven säännöstelyn esiin huuhtomina useita esihistoriallisia asuinpaikkoja, joissa erottuu mm. liesikiveyksiä. Ks kohteet Inari 383, 384. Käytännössä löytökohtat kuuluvat samaan asuinpaikkarantaan.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa. Muinaisjäännösalueen raja-alue ulottuu pitkälle järveen, koska ennen Rahajärven vedenpinnan nostoa 1950-luvulla alue oli järven pistävä niemi, joka ulottui noin 100 metrin päähän nykyisestä rannasta. Vuoden 1985 inventoinnissa löytyi esihistoriallista esineistöä ja liesikiveyksiä huuhtoutuneen niemen alueelta. Yksi löytökeskittymästä oli huuhtoutuneen niemen tyvessä, nykyisen rannan kohdalla. Nyt tehdyssä inventoinnissa havaittiin samalla paikalla löytökeskittymä, noin tusinan verran kvartsi-iskoksia ja retusoitu kvartsiterä rantahietikolla noin 10 metrin matkalla, koordinaattipiste P:7626624, I: 514419. Lisäksi löytyi kvartsia vielä noin 20 metriä muinaisjäännösalueen eteläpuolella. On todennäköistä, että asuinpaikkaa on säilynyt kapealla kaistalla nykyisen rantametsän puolella, mutta muinaisjäännöksen laajuuden ja säilyneisyyden tarkka määrittäminen vaatisi koekaivauksen.

Muinaisjäännösalueeseen ehdotetaan lisäystä, joka kattaa etelään päin olevan rantakaistaleen noin 20 metrin matkalta.

Tarkastuspäivä: 10.11.2025

Digikuvat: AKDG7621:41–43

Löydöt: Rannassa näkyvissä kvartsi-iskoksia ja -esineitä, mutta niitä ei poimittu talteen

Aiemmat löydöt: KM26021:1–38 (nuolenkärki (dolomiittia), saviastianpaloja, kvartsiesineitä, -ytimiä ja -iskoksia, palanutta luuta

Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi
Hannu Kotivuori 2011, tarkastus

Kuva 46. Mustat Lantot N. Kuvassa näkyvältä alueelta havaittiin kvartsi-iskoksia ja kvartsiesine. Kuva lounaasta. (AKDG7621:41)

Kuva 47. Mustat Lantot N. Kvartsiesine rantahietikolla. (AKDG7621:42)

Kuva 48. Mustat Lantot N. Kuvauskohterin kuvassa erottuu vedenalle jääneen niemen muoto. Alue, jolla inventoinnissa havaittiin löytökeskittymä on ympyröity. Kuva luoteesta. (AKDG7621:43)

Inari, Mustavaara, 148010662

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: poistettu muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7626132, I: 516338, Z: 133

Koord. selite: Koordinaatti muutettu osoittamaan rannassa olevaa asuinpaikka, aiempi koordinaatti osoitti tuhoutuneen pyyntikuopan sijaintia

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kohde sijaitsee Rahajärven Kaidanvuonon perukasta noin 0,5 km luoteeseen, vuonon lounaisrannalla, rannan ja metsätien välissä. Mäntykankaan rinteessä on soikea pyyntikuoppa. Pyyntikuopasta noin 100 m koilliseen, aivan rannan tuntumassa on kvartsi-iskoksen (KM 26012) löytöpaikka, Mustavaara 1 (kohde 514), joka on yhdistetty tähän kohteeseen.

Vuoden 2011 tarkastuksen perusteella pyyntikuoppa lienee tuhoutunut venesataman rakennustöissä.

Inventointihavainnot: Kohde tarkastettiin. Pyyntikuoppaa ei löytynyt, se on tuhoutunut venesatamaa rakennettaessa, kuten vuoden 2011 tarkastuksessa on todettu. Mustavaaran kohteeseen kuuluu myös venesataman vieressä rannalla oleva kivikautinen asuinpaikka, joka myös tarkastettiin. Rannassa ei havaittu löytöjä, mutta alue on tasaista hiekkakangasta ja asuinpaikaksi sopivaa. Rantaa koekuopitettiin muinaisjäännösalueesta pohjoiseen noin 150 metrin matkalta, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu. Kohteesta 130 metriä länsiluoteeseen on peruskartassa muinaisjäännösmerkki. Aluetta tarkastettiin ja sinne tehtiin muutama koepisto. Aiemmissakaan inventoinneissa muinaisjäännösmerkin kohdalta ei ole mitään löytötietoja, joten jäi epäselväksi mihin merkki perustuu vai onko kyseessä virhe.

Mustavaaran muinaisjäännöksen koordinaattipiste suositellaan inventoinnin perusteella siirrettäväksi rannassa olevan asuinpaikan kohdalle ja pyyntikuopan aluerajaus poistettavaksi.

Tarkastuspäivä: 11.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:44–46

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: KM26021:1–38 (nuolenkärki (dolomiittia), saviastianpaloja, kvartsiesineitä, -ytimiä ja -iskoksia, palanutta luuta

Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi
Hannu Kotivuori 2011, tarkastus

Kuva 49. Mustavaara. Pyyntikuopan koordinaattipiste osoittaa kankaalle venesataman parkkipaikan vieressä, mutta paikalla ei ole pyyntikuoppaa. Kuoppa on tuhoutunut venesatamaa rakennettaessa. Kuva etelästä. (AKDG7621:44)

Kuva 50. Mustavaara. Kivikautinen asuinpaikka venesataman vieressä Kuva kaakosta. (AKDG7621:45)

Kuva 51. Mustavaara. Kuvassa näkyy venesatama ja sen viereistä rantaa, jossa asuinpaikka on. Rantaa koekuopitettiin asuinpaikasta pohjoiseen, mutta mitään ei löytynyt. Kuvauskohterin kuva pohjoisesta. (AKDG7621:46)

Inari, Rahajärvenkaita, 148010515

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Laji: kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** kivikautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7627656, I: 515890, Z: 133

Koord. selite: keskikoordinaatit, arvioitu kartalta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Rahajärven Kaidanvuonon perukasta 2,3 km pohjoisluoteeseen. Vuonon suun koillisrannalla on isohko niemenkärki. Tästä 200 metriä kaakkoon kääntyy rantaviiva suoraan itään muodostaen pari kookasta poukamaa. Korkea vesi on syönyt rantapenkkaa. Asuinpaikka-alueen kokonaispituus on noin 200 metriä ja se jakaantuu neljään erilliseen löytökohteeseen (ks. tarkastuskertomus 1990). Säännöstely näyttää tuhonneen kohteen lähes täysin.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa, mutta siitä ei saatu lisätietoja. Muinaisjäännösalueen länsipää on melko kivikkoinen niemeke, mutta maaperä muuttuu hiekkaisemmaksi itään. Hiekkatörmä on sortunut järveen ja sen kohdalla vesijätöllä näkyy paikoin palaneita kiviä. Rantatörmän vierestä havaittiin yksi liesikiveys, mutta se on niin ehjä, ettei se voi olla sortuneesta törmästä vaan on nuorta perua. Itään päin mennessä kangasmaasto madaltuu niin ettei rakenteilla olevan mökin kohdalla ole kovin selvää törmää. Näiltä kohdin havaittiin vesijätöllä muutamia kvartsi-iskoksia ja -kaavin. On mahdollista, että asuinpaikkaa on säilynyt vielä rantatörmän päällä, mutta muinaisjäännösalueen laajuuden ja säilyneisyyden määrittämiseen tarvittaisiin koe-kaivaus.

Tarkastuspäivä: 9.9.2025

Digikuvat: AKDG7621:47–49

Löydöt: Rantahiekalla havaittiin muutamia kvartsi-iskoksia ja -kaavin, joita ei otettu talteen.

Aiemmat löydöt: KM23354:5–6 (kvartsikaavin, palanutta luuta); KM26013:1–14 (dolomiitti-, kvartsiitti- ja kvartsiesineitä, sertiä, dolomiittia ja kvartsia).

Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1985, inventointi
Aki Arponen 1990, inventointi

Kuva 52. Rahajärvenkaita. Kuva muinaisjäännösalueen länsipäästä itään. (AKDG7621:47)

Kuva 53. Rahajärvenkaita. Hiekkarantaa muinaisjäännösalueella. Rannan vesijätöltä löytyi muutama kvartsi-iskos ja -kaavin. Edellinen kuva taustalla näkyvän niemen kärjestä. Kuva idästä. (AKDG7621:48)

Kuva 54. Rahajärvenkaita. Eroosion syömaa törmää. Vesijätöllä näkyy paikoin palaneita kiviä, jotka ovat sortuneet törmässä olleesta tulisijasta. Kuva lännestä. (AKDG7621:49)

Inari, Rahajärvenkaita 2, UUSI KOHDE**Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat   **Alatyyppi:** kodanpohjat**Laji:** kiinteä muinaisjäännös   **Ajoitus:** ajoittamaton**Koordinaatit ETRS-TM35FIN:**   P: 7628102, I: 516369, Z: 232**Koord. selite:** Painanteen gps-koordinaatit tarkennettuna ilmalaserkeilausaineistosta**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta.

Inventointihavainnot:

Rahajärvenkaita 2 sijaitsee Rahajärven itäpuolella olevan Rahajärvenkaita-nimisen vaaran länsirinteellä. Vaaran kyljessä on kuru, johon on muodostunut pieni nimetön lampi, josta virtaa puro lounaaseen kohti Rahajärveä. Noin 50 metriä lammen lounaispuolella on iso siirtolohkare, jonka lounaisreuna on suora ja noin kolme metriä korkea ja leveä. Lohkareen vieressä on laakea painanne, jonka halkaisija on noin 6 metriä ja syvyys puolisen metriä, länsireunalla on ehkä havaittavissa matala valli ja vaikuttaa, että painanteen kohdalta on raivattu kiviä muuten melko kivikkoisessa maastossa. Painanteeseen tehdyssä koepistossa havaittiin nokea ja hiiltä. Kyseessä on todennäköisesti kodanpohja tai muu asumus.

Tarkastuspäivä: 11.9.2025**Digikuvat:**   AKDG7621:50–51**Löydöt:****Aiemmat löydöt:**   -**Aiemmat tutkimukset:**   -

Kuva 55. Rahajärvenkaita 2. Painanne siirtolohkareen vieressä. Kuva lännestä. (AKDG7621:50)

Kuva 56. AKDG7621:51. Rahajärvenkaita 2. Koekuoppa painanteessa.

Liite 1. Inventointireitti kartalla.

